

- 6) ako ispita kao svjedoka osobu koja bi svojim iskazom povrijedila dunost čuvanja službe, državne ili vojne tajne (članak 173),
 - 7) ako ne izda pismeno rješenje u propisanom roku (članak 212),
 - 8) ako izvrši prisilno privođenje ili dovođenje suprotno članku 291. stavak 1. ovog zakona, odnosno ako u roku ne doneše zaključak o primjeni prinudne mjere ili u roku ne odluči o prigovoru (članak 291. st. 3. i 4),
 - 9) ako ne poduzima mјere za kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje službenih osoba koje su ovlaštene za rješavanje u upravnim stvarima odnosno za poduzimanje radnji u postupku ili ako ne osigurava rješavanje upravnih stvari u propisanim rokovima ili ako u propisanom roku ne obavijesti stranku o razlozima zbog kojih rješenje odnosno zaključak nije donesen (članak 293. st. 1. i 2).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 200 do 800 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u službi za upravu.

Članak 300.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

- 1) ako ne izuzme službenu osobu kada su ispunjeni uvjeti za izuzeće (čl. 42. i 43.),
- 2) ako ne dozvoli stranci da se koristi stručnim pomagačem (članak 62. stavak 1),
- 3) ako se pozivanje osobe radi prijema pismena vrši suprotno odredbi članka 80. stavak 2. ovog zakona,
- 4) ako se pismeno ne dostavlja punomoćniku za primanje pismena (članak 88. stavak 1),
- 5) ako ne pouči svjedoka na koja pitanja može uskratiti svjedočenje, odnosno o kojim pitanjima vještak može uskratiti vještačenje (članak 176. stavak 3 i članak 185. stavak 1).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 150 do 600 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u službi za upravu.

Članak 301.

Do puštanja u opticaj KM, novčane kazne predvidene u odredbama čl. 298. do 300. ovog zakona mogu se plaćati u DEM ili u protuvrijednosti valuta koje se koriste u Platnom prometu Federacije BiH po srednjem tečaju koje objavljuje nadle na finansijska institucija na dan plaćanja.

Članak 302.

(1) Odgovornom osobom u organu uprave, odnosno u službi za upravu, u smislu odredbe članka 298. stavak 2, članka 299. stavak 2. i članka 300. stavak 2. ovog zakona, smatra se rukovoditelj organa uprave, za gradske službe za upravu - gradonačelnik, a u općinskim službama za upravu - općinski načelnik, kao i službenik u tim organima i službama koji je ovlašten za rješavanje upravnim stvarima ili ovlašten za poduzimanje radnji u upravnom postupku, odnosno drugi službenik koji je zadužen da neposredno izvrši određeni posao, a nije izvršio taj posao ili je izvršio radnju protivno dатoj obvezi.

(2) Odgovornom osobom u instituciji koja ima javne ovlasti u smislu odredaba članka 298. stavak 2, članka 299. stavak 2. i članka 300. stavak 2. ovog zakona, smatra se rukovoditelj institucije i druge osobe odredene statutom te institucije.

XXI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 303.

Upravni predmeti koji ne budu rješeni do dana stupanja na snagu ovog zakona, rješit će se po odredbama ovog zakona.

Članak 304.

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o općem upravnom postupku i drugih propisa o upravnom postupku koji se primjenjuju na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Ovaj zakon uskladit će se sa odredbama odgovarajućeg zakona kojeg doneće Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine u roku koji bude određen tim zakonom.

Članak 305.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Mariofil Ljubić, v. r.	Predsjedatelj Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH Enver Kreso, v. r.
---	---

13

Na temelju poglavlja IV Odjeljak B, članka 7a Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Proglasjava se Zakon o vanparničnom postupku koji je usvojen Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma održanoj 29. listopada/oktobra 1997. godine i na sjednici Doma naroda održanoj 4. prosinca/decembra 1997. godine.

Broj 01-8/98 8. januara/siječnja 1998. godine Sarajevo	Predsjednik Federacije BiH prof. dr Ejup Ganić, s. r.
--	---

ZAKON O VANPARNIČNOM POSTUPKU

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima, koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadle nosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povrjetenog ili ugroženog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranake u postupku mogu primijeniti odredbe zakona kojim je uređen pranični postupak (u daljem tekstu: Zakon o praničnom postupku).

Članak 2.

Opće odredbe ovog zakona primjenjuju se i u posebnim vanparničnim postupcima sadržanim u ovom zakonu ako nije drugačije određeno, kao i u drugim vanparničnim stvarima za koje posebnim zakonom nisu uređena pravila postupanja.

U vanparničnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 3.

Vanparnični postupak pokreće se prijedlogom fizičke ili pravne osobe, kao i prijedlogom organa određenog ovim ili drugim zakonom.

Izuzetno, sud pokreće vanparnični postupak po slu benoj du nosti u slučajevima i pod uvjetima određenim ovim ili drugim zakonom.

Ako postupak nije pokrenuo organ koji je zakonom ovlašćen da ga pokrene, sud će bez odlaganja obavijestiti taj organ da je postupak pokrenut na prijedlog ovlašćene osobe i odrediti mu rok za prijavljivanje sudjelovanja u postupku, te do isteka tog roka zastati sa postupkom, ako je to potrebno radi zaštite stranaka u postupku ili radi zaštite javnog interesa.

Članak 4.

Sudionik u vanparničnom postupku je osoba koja je postupak pokrenula, osoba o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku, kao i organ koji sudjeluje u postupku na temelju zakonskog ovlašćenja da pokrene postupak, bez obzira da li je postupak pokrenula ili je kasnije stupila u postupak.

Svojstvo sudionika u postupku, s pravnim djelovanjem u određenoj pravnoj stvari, sud mo e izuzetno priznati i onim oblicima udru ivanja koji nemaju svojstvo pravne osobe i za koje nije posebnim propisima određeno da mogu biti sudionici u postupku, ako ispunjavaju uvjete iz Zakona o parničnom postupku, i ako se predmet vanparnične stvari na njih neposredno odnosi.

Predlagatelj u smislu ovog zakona je osoba, odnosno organ, po čijem prijedlogu je postupak pokrenut, a protivnik predlagatelja je osoba prema kojoj se ostvaruje pravo ili pravni interes predlagatelja.

Članak 5.

U vanparničnom postupku sud po slu benoj du nosti poduzima mjeru radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika o kojima se roditelji ne staraju, kao i drugih osoba koje nisu u mogućnosti da se same brinu o zaštiti svojih prava i pravnih interesa.

Kad se u postupku odlučuje o pravima i pravnim interesima maloljetnika i drugih osoba pod posebnom zaštitom, sud će obavijestiti općinski organ uprave nadle an za poslove starateljstva (u daljem tekstu: organ starateljstva) o pokretanju postupka, pozvati ga na ročišta i dostavljati mu podneske sudionika i rješenja protiv kojih je dozvoljen pravni lijek, bez obzira da li organ starateljstva sudjeluje u postupku.

Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati organ starateljstva da sudjeluje u postupku i odrediti mu rok u kome mo e prijaviti svoje sudjelovanje. Sud će zastati s postupkom za vrijeme dok ovaj rok ne istekne, ali organ starateljstva svoje pravo da sudjeluje u postupku mo e koristiti i poslije proteka tog roka.

Članak 6.

Organ starateljstva koji sudjeluje u postupku, i kad zakonom nije ovlašten da pokreće postupak, mo e da poduzima sve radnje u postupku radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika i drugih osoba pod posebnom zaštitom, a naročito da iznosi činjenice koje sudionici nisu naveli, da predla e izvođenje dokaza i da izjavljuje pravne lijekove.

Članak 7.

Izuzetno, sud mo e dozvoliti da sudionik koji nema poslovne sposobnosti, pored radnji na koje je zakonom ovlašćen poduzima i druge radnje u postupku radi ostvarenja svojih prava i pravnih interesa, ako smatra da je u stanju da shvati značenje i pravne posjedice tih radnji.

Članak 8.

U vanparničnim stvarima koje se odnose na osobna i obiteljska stanja sudionika, kao i u drugim vanparničnim stvarima koje se odnose na prava i pravne interese s kojima sudionici ne mogu raspolagati, sudionici se u postupku pred sudom ne mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnog sudionika, niti zaključiti sudske poravnajne.

U postupku iz stavka 1. ovog članka sud mo e utvrđivati i činjenice koje sudionici nisu iznijeli, kao i činjenice koje među sudionicima nisu sporne, ako su od značaja za odlučivanje.

Članak 9.

Vanparnični postupak je javan.

U postupku u kome se odlučuje o osobnim i obiteljskim stanjima sudionika javnost je isključena, osim u postupku proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti.

Članak 10.

U vanparničnom postupku ne nastupa mirovanje postupka.

Članak 11.

O prijedlozima sudionika sud odlučuje na ročištu samo u slučajevima kada je to zakonom određeno, ili kada ocijeni da je odr avanje ročišta potrebno radi razjašnjenja ili utvrđivanja odlučnih činjenica ili kada smatra da je zbog drugih razloga odr avanje ročišta cjelishodno.

Izostanak pojedinog sudionika sa ročišta ne sprečava sud da dalje postupa, ako u pojedinim slučajevima zakonom nije drugačije određeno.

Saslušanjem pojedinih sudionika u postupku mo e se izvršiti i u odsustvu drugih sudionika.

Članak 12.

Prijedlog za pokretanje vanparničkog postupka mo e se povući do donošenja prvostupanjskog rješenja.

Prijedlog podnesen od više osoba povlači se njihovom suglasnom izjavom, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Prijedlog se mo e povući i nakon donošenja prvostepenog rješenja sve dok postupak nije pravomoćno okončan, ako se time ne vrijedaju prava drugih sudionika na koje se rješenje odnosi ili ako ostali sudionici na to pristanu.

Ako je prijedlog povučen poslije donošenja prvostupanjskog rješenja, prvostupanjski sud će rješenje ukinuti i postupak obustaviti.

Smatraće se da je prijedlog povučen kad predlagatelj ne dođe na prvo ročište ako je bio uredno pozvan, a ne postoje opće poznate okolnosti koje su ga sprječile da dođe na ročište. Opravdane razloge izostanka sud mo e uva iti i bez izjašnjavanja ostalih sudionika sve dok im ne uputi rješenje o povlačenju prijedloga.

U slučajevima iz st. 1. i 5. ovog članka, ostali sudionici koji su zakonom ovlašćeni da pokrenu postupak mogu predložiti da se postupak nastavi. Prijedlog za nastavak postupka mo e se podnijeti u roku od 15 dana od dana prijema rješenja o povlačenju prijedloga.

Članak 13.

U postupku u kome se odlučuje o osobnim i obiteljskim stanjima sudionika mjesno nadle an je sud na čijem području osoba u čijem interesu se postupak vodi ima prebivalište, a ako nema prebivalište, sud na čijem području ta osoba ima boravište, ako zakonom nije drugačije određeno.

U drugim vanparničnim stvarima mjesno je nadle an sud na čijem području predlagatelj ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište, ako zakonom nije drugačije određeno.

Kada se u vanparničnom postupku odlučuje o nepokretnosti, isključivo je nadle an sud na čijem se području nepokretnost

nalazi, a ako se nepokretnost nalazi na području više sudova nadle an je svaki od tih sudova.

Članak 14.

U vanparničnom postupku, sud se mo e po slu benoj du nosti oglasiti mjesno ne nadle nim najkasnije na prvom ročištu, a ako ročište nije odrano, do poduzimanja prve radnje koju je po pozivu suda sudionik poduzeo.

Ako se u toku postupka izmijene okolnosti na kojima je mjesna nadle nost suda zasnovana, sud koji vodi postupak mo e predmet ustupiti sudu, koji je prema izmjenjenim okolnostima mjesno nadle an, ako je očigledno da će se pred tim sudom postupak lakše sprovesti, ili ako je to u interesu osobe pod posebnom zaštitom.

Kada se predmet ustupa drugom судu u interesu osobe pod posebnom zaštitom, sud će prije ustupanja predmeta pozvati organ starateljstva da u određenom roku da svoje mišljenje o cjelishodnosti ustupanja. Ako organ starateljstva u ostavljenom roku ne dostavi mišljenje, sud će postupiti prema okolnostima slučaja vodeći računa o interesima osobe pod posebnom zaštitom.

Članak 15.

Ako sud utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima parničnog postupka, obustaviti će vanparnični postupak.

Postupak će se po pravomoćnosti rješenja iz stavka 1. ovog članka nastaviti po pravilima parničnog postupka pred nadle nim sudom.

Članak 16.

U vanparničnom postupku u prvom stupnju odlučuje sudija pojedinac, ako zakonom nije drugačije određeno.

U stambenim stvarima i u postupku o određivanju naknade za ekspropiranu nepokretnost pravostupanjski sud raspravlja i odlučuje u vijeću koje je sastavljeno od jednog suca, kao predsjednika vijeća i dvojice sudaca porotnika.

Pojedine radnje u postupku mo e da poduzima i stručni suradnik u судu kad je to zakonom određeno. Zapiski o tim radnjama potpisuju stručni suradnik i zapisničar koji je sastavio zapisnik.

Članak 17.

U vanparničnom postupku odluke se donose u obliku rješenja.

Rješenje protiv koga je dozvoljena posebna alba, kao i rješenje drugostupanjskog suda, mora biti obrazloeno.

Članak 18.

Protiv rješenja donezenog u prvom stupnju mo e se izjaviti alba u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 19.

Žalba zadrava izvršenje rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Sud iz va nih razloga mo e odlučiti da alba ne zadrava izvršenje rješenja.

U slučaju iz stavka 2. ovog članka, kada je potrebno da se zaštite prava maloljetnika ili drugih osoba pod posebnom zaštitom, sud mo e po slu benoj du nosti, a radi zaštite prava drugih sudionika po njihovom prijedlogu, odrediti da se polo i osiguranje u gotovom novcu. Kada to posebne okolnosti slučaja zahtijevaju, davanje osiguranja mo e se odrediti i u drugom obliku.

Članak 20.

Prvostepeni sud mo e povodom blagovremeno izjavljene albe novim rješenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rješenje, ako nade da je alba osnovana, a time se ne vrijedaju prava drugih sudionika koja se zasnavaju na tom rješenju.

Ako prvostepeni sud ne preinaci, odnosno ne ukine svoje rješenje, albu, zajedno sa spisima, dostavit će drugostepenom

sudu na odlučivanje bez obzira da li je alba podnesena u zakonom određenom roku.

Drugostupanjski sud mo e odlučiti i o ne blagovremeno podnesenoj albi, ako se time ne vrijedaju prava drugih osoba koja se zasnavaju na tom rješenju.

Članak 21.

Kada odluka suda zavisi od rješenja prethodnog pitanja da li postoji neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadle ni organ (prethodno pitanje), sud mo e sam rješiti to pitanje, ako zakonom nije drugačije određeno.

Odluka suda o predhodnom pitanju ima pravno djelovanje samo u vanparničnom postupku u kome je to pitanje rješeno.

Članak 22.

Ako su među sudionicima postupka sporne činjenice va ne za rješenje predhodnog pitanja, sud će ih uputiti da u određenom roku pokrenu parnicu ili postupak pred upravnim organom radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.

Na parnicu, odnosno na postupak pred upravnim organom sud će uputiti onog sudionika čije pravo smatra manje vjerovatnim, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 23.

Ako sudionik postupka koji je upućen na parnicu ili postupak pred upravnim organom u roku koji ne mo e biti du i od 30 dana, pokrene parnicu, odnosno postupak pred upravnim organom, vanparnični postupak će se prekinuti do pravomoćnog okončanja parničnog, odnosno upravnog postupka.

Ako ni jedan od sudionika u postupku do završetka vanparničnog postupka ne pokrene parnicu, odnosno postupak pred upravnim organom, sud će završiti postupak bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je sudionik upućen na parnicu, odnosno na postupak pred upravnim organom.

Članak 24.

Kada se rješenjem suda mijenja osobno ili obiteljsko stanje sudionika ili njihova prava i du nosti, pravne posljedice rješenja nastaju kada ono postane pravomoćno.

Izuzetno, sud mo e odlučiti da pravne posljedice rješenja nastupaju prije pravomoćnosti, ako je to potrebno radi zaštite maloljetnika ili drugih osoba pod posebnom zaštitom.

Pravomoćno rješenje kojim se mijenja osobno ili obiteljsko stanje sudionika bez odlaganja se dostavlja organu uprave nadle nom za vodenje matičnih knjiga rodenih za tu osobu.

Članak 25.

Pravomoćnost rješenja donezenog u vanparničnom postupku ne sprečava sudionika da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred upravnim organom, kada mu je to pravo priznato zakonom.

Članak 26.

U vanparničnom postupku u kome se odlučuje o stambenim stvarima i o naknadi za ekspropiranu nepokretnost, protiv pravomoćnog rješenja donezenog u drugom stupnju, dopuštena je revizija.

Članak 27.

Ako postoje uvjeti iz članka 20. ovog zakona, sud će po prijedlogu za ponavljanje postupka predhodno postupiti kao po neblagovremeno podnesenoj albi. Ukoliko dugostupanjski sud nade da ti uvjeti ne postoje vratiće predmet pravostupanjskom судu radi postupanja po prijedlogu.

Protiv rješenja kojim je postupak pravomoćno završen, prijedlog za ponavljanje postupka ne mo e se podnijeti ako je sudioniku ovim ili drugim zakonom priznato pravo da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred upravnim organom.

Članak 28.

O troškovima postupka u stvarima koje se odnose na osobno i obiteljsko stanje sudionika sud odlučuje po slobodnoj ocjeni, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka, s tim što se u pogledu troškova postupka koji su prouzrokovani sudjelovanjem organa starateljstva u vanparničnom postupku primjenjuju odrebe Zakona o parničnom postupku.

U vanparničnim stvarima koje se odnose na imovinska prava sudionika, sudionici snose troškove na jednake dijelove, ali ako postoji znatna razlika u pogledu njihovog udjela u imovinskom pravu o kome se odlučuje, sud će prema srazmjeru tog udjela odrediti koliki će dio troškova snositi svaki sudionik.

U vanparničnim stvarima iz stavka 2. ovog članka, sud može odlučiti da sve troškove postupka snosi sudionik u čijem se interesu postupak vodi, odnosno sudionik koji je svojim ponašanjem isključivo dao povoda za pokretanje postupka.

II - UREĐENJE OSOBNIH STANJA

1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Članak 29.

U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potupne ili djelomične nesposobnosti za rasudivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima, te da sukladno s tim potpuno ili djelomično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnoj osobi, ili potpuno ili djelomično vrati poslovnu sposobnost onoj punoljetnoj osobi kod koje su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelomično oduzimanje poslovne sposobnosti.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Članak 30.

Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti pokreće se na prijedlog:

- 1) organa starateljstva,
- 2) tu itelja,
- 3) bračnog druga, djeteta i roditelja osobe koja predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
- 4) djeda, babe, brata, sestre, unuka i drugih osoba, ukoliko trajno i već u istom obiteljskom domaćinstvu sa osobom za koju se predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
- 5) osobi kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ukoliko ono može da shvati značaj i pravne posljedice svoga prijedloga,
- 6) drugih osoba ukoliko je to predviđeno zakonom.

Postupak može pokrenuti i sud po službenoju dužnosti.

Članak 31.

Za vođenje postupka nadležeće je sud na čijem području osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište.

Članak 32.

Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost vlasnik nepokretnih stvari, sud će bez odlaganja, radi zabilježbe vođenja postupka, obavijestiti organ nadležeće za vođenje zemljišno-knjižne evidencije.

Članak 33.

O pokretanju postupka obaviještava se općinska služba nadležeće za poslove vođenja matičnih knjiga u kojima je upisana osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, radi evidentiranja vođenja postupka.

Članak 34.

Na sva ročišta za raspravljanje o prijedlogu pozivaju se predlagatelj, staratelj osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njegov privremeni zastupnik i organi starateljstva.

Osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se na ročište, osim ako ova osoba po ocjeni suda nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svog učešća u postupku.

Članak 35.

O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na temelju činjenica utvrđenih na ročištu.

Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost smještena u ustanovu koja obavlja zdravstvenu djelatnost (u dalnjem tekstu: zdravstvena ustanova), sud može u toj ustanovi odravati ročište na kojem će saslušati protivnika predlagatelja.

Članak 36.

Osoba prema kojoj se postupak vodi mora pregledati vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti koji će dati nalaz i mišljenje o njenom duševnom stanju i sposobnostima za rasudivanje.

Vještac se vrši u prisustvu suca, osim kada se obavlja u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 37.

Ukoliko je za utvrđivanje duševnog stanja i sposobnosti za rasudivanje osobe kojoj se oduzima poslovna sposobnost po mišljenju vještaka medicinske struke neophodno da se ona smjesti u zdravstvenu ustanovu, sud može donijeti rješenje kojim će odrediti da ova osoba privremeno, ali najduže tri mjeseca bude smještena u takvoj ustanovi.

Ako se zdravstvena ustanova iz stavka 1. ovog članka nalazi van područja suda koji sprovodi postupak, ovaj sud će potrebne radnje izvesti putem nadležnog suda.

Protiv rješenja iz stavka 1. ovog članka dozvoljena je alba.

Članak 38.

Kad utvrdi da postoje uvjeti za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se vodi postupak, potpuno ili djelomično oduzeti poslovnu sposobnost.

Članak 39.

Sud može odložiti donošenje rješenja o djelomičnom oduzimanju poslovne sposobnosti zbog zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava, ako se osnovano može očekivati da će se osoba prema kojoj se postupak vodi uzdrati od zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava.

Sud će odložiti donošenje rješenja iz stavka 1. ovog članka ako se ta osoba samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.

Donošenje rješenja iz st. 1. i 2. ovog članka odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.

Rješenje o odlaganju opozvat će se ako osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost nastavi sa zloupotrebotom alkohola ili drugih opojnih sredstava u vrijeme odlaganja donošenja rješenja.

Članak 40.

Kad prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta poslovna sposobnost, sud će po službenoju dužnosti ili na prijedlog ovlaštenih osoba iz članka 30. ovog zakona, sprovesti postupak i ovisno od njegovih rezultata donijeti rješenje kojim se protivniku predlagatelja potpuno ili djelomično vraća poslovna sposobnost.

Članak 41.

U postupku vraćanja poslovne sposobnosti shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju poslovne sposobnosti.

Članak 42.

Protiv rješenja o oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti albu mogu izjaviti osobe koje su učestvovali u postupku u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost može izjaviti albu bez obzira na svoje zdravstveno stanje.

Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, ako sud, iz opravdanih razloga, drugačije ne odluči.

Prvostupanjski sud će albu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostupanjskom sudu, koji je dužan da doneše odluku u roku od tri dana od dana prijema albe.

Članak 43.

Pravomoćno rješenje o oduzimanju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti, sud će dostaviti općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih i organu nadležnom za vođenje zemljišno-knjine evidencije.

Članak 44.

Troškove postupka oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagatelj.

2. Zadržavanje duševno bolesnih osoba u zdravstvenoj ustanovi

Članak 45.

U postupku zadržavanja u zdravstvenoj ustanovi sud odlučuje o zadržavanju duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi kada je zbog prirode bolesti neophodno da ta osoba bude ograničena u slobodi kretanja ili kontaktiranja sa vanjskim svijetom, kao i njenom otpuštanju kad prestanu razlozi zbog kojih je zadržana.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od sedam dana.

Članak 46.

Zdravstvena ustanova može primiti na liječenje duševno bolesnu osobu, uz njenu suglasnost, ako je prema prirodi bolesti u stanju da da takvu suglasnost.

Suglasnost iz stavka 1. ovog članka daje se u pismenom obliku pred ovlašćenim organom zdravstvene ustanove, uz prisustvo dvije punoljetne osobe, koje su poslovno sposobne i pismene, a nisu zaposlene u toj zdravstvenoj ustanovi i nisu krvni srodnici primljene osobe u pravoj liniji, u pobočnoj liniji zaključno sa četrтim stupnjem, po tazbini do drugog stupnja, ni njegov bračni drug, kao ni osoba kaja ga je dovela u zdravstvenu ustanovu.

Ako je osobi iz stavka 1. ovog članka, ograničena sloboda kretanja ili kontaktiranja sa vanjskim svijetom, zdravstvena ustanova je dužna da u roku od 24 sata o tom obavijesti sud podnošenjem pismene obavijesti na način propisan člankom 47. ovog zakona.

Članak 47.

Kad zdravstvena ustanova primi na liječenje duševno bolesnu osobu bez njene suglasnosti ili bez odluke suda, dužna je da o tome odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, pismeno obavijesti sud na čijem području se nalazi ta ustanova.

Obavijest iz stavka 1. ovog članka, sadrži podatke o primljenoj osobi i osobi koja ga je dovela u zdravstvenu ustanovu.

Uz obavijest zdravstvena ustanova dostavlja sudu, po mogućnosti, podatke o prirodi i stupnju bolesti sa raspoloživom medicinskom dokumentacijom.

Članak 48.

Zdravstvena ustanova je dužna da postupi sukladno odredbama članka 47. ovog zakona i u slučaju kad je osoba koja je primljena u zdravstvenu ustanovu uz svoju suglasnost opozove

datu suglasnost, a ovlašćena osoba ili organ te zdravstvene ustanove smatra da je potrebno njeni dalje zadržavanje.

Rok za obavještavanje suda teče od dana opozivanja date suglasnosti.

Članak 49.

Obavijesti iz čl. 46. i 47. ovog zakona ne podnose se ako je duševno bolesna osoba zadržana, u zdravstvenoj ustanovi na osnovu odluke donesene u postupku za oduzimanje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku.

Članak 50.

Ako prijem u zdravstvenu ustanovu nije izvršen na temelju odluke nadležnog suda, sud na čijem području se nalazi zdravstvena ustanova dužan je odmah po prijemu obavijesti iz čl. 46. i 47. ovog zakona ili kada na drugi način sazna za boravak duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi bez njene suglasnosti, po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 51.

Nakon pokretanja postupka o zadržavanju duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi, sud će poduzeti mjeru da tu osobu odmah pregleda veštak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti i da da nalaz i mišljenje o duševnom stanju i sposobnosti za rasudivanje.

Članak 52.

Sud je dužan da ispitava sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i da sasluša sve osobe koje imaju saznanje o bitnim činjenicama.

Ukoliko je to moguće i ako to neće štetno utjecati na zdravlje duševno bolesne osobe, sud će saslušati i tu osobu.

Članak 53.

Po završenom postupku sud je dužan odmah, a najkasnije u roku od tri dana, da doneše rješenje kojim će odlučiti da li se osoba zadržana u zdravstvenoj ustanovi može i dalje zadržavati ili će se pustiti iz zdravstvene ustanove.

O svojoj odluci sud obavještava organ starateljstva.

Članak 54.

Kad sud odluči da se primljena osoba zadržava u zdravstvenoj ustanovi odredit će i vrijeme zadržavanja koje ne može biti duži od jedne godine.

Zdravstvena ustanova je dužna da sudu, po potrebi, dostavlja izvještaje o promjenama o zdravstvenom stanju zadržane osobe.

Članak 55.

Ako zdravstvena ustanova ocijeni da zadržana osoba treba da ostane na liječenju i po isteku vremena određenog rješenjem suda, dužna je da 30 dana prije isteka tog vremena predloži sudu produženje zadržavanja.

Članak 56.

Sud može i prije isteka vremena određenog za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi, po službenoj dužnosti ili na prijedlog zadržane osobe, njenog staratelja kao i osobe, odnosno organa iz članka 30. ovog zakona, da odluči o puštanju osobe iz zdravstvene ustanove, ako utvrdi da se njen zdravstveno stanje poboljšalo u tolikoj mjeri da su prestali razlozi za daljnje zadržavanje.

Članak 57.

Rješenje iz čl. 55. i 56. ovog zakona sud donosi na temelju ponovnog pregleda zadržane osobe i u postupku provedenom na isti način kao i kad je vođen postupak za zadržavanje u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 58.

Protiv rješenja o zadržavanju u zdravstvenoj ustanovi i puštanju iz ove ustanove albu mogu izjaviti zdravstvena us-

tanova koja je zadr ala duševno bolesnu osobu, zadr ana osobu, njen staratelj, odnosno privremeni zastupnik i organ starateljstva i to u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Žalba ne zadr ava izvršenje, ako sud iz opravdanih razloga drugačije ne odluci.

Prvostupanjski sud će albu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostupanjskom суду, koji je du an da doneše odluku u roku od tri dana od dana prijema albe.

Članak 59.

Troškove postupka zadr avanja u zdravstvenoj ustanovi snosi općina na čijem području zadr ana osoba ima posljednje prebivalište, a ako nema prebivalište na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) ili je ono nepoznato, troškove snosi općina na čijem području zadr ana osoba ima boravište.

3. Proglašenje nestalih osoba umrlih i dokazivanje smrti

Članak 60.

U postupku proglašenja nestalih osoba umrlih i dokazivanja smrti sud odlučuje o proglašenju nestalih osoba umrlih i o dokazivanju smrti.

Članak 61.

Umrlom osobom proglast će se:

- 1) osobom o čijem ivotu za posljednih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a od čijeg je rođenja proteklo šezdeset godina,
- 2) osoba o čijem ivotu za posljednih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a koju je vjerovatno da više nije iva,
- 3) osoba koja je nestala u brodolomu, saobraćajnoj nesreći, po aru, poplavama, zemljotresu ili u kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti, a o čijem ivotu nije bilo nikakvih vijesti za šest mjeseci od dana prestanka takve opasnosti,
- 4) osoba koja je nestala u toku rata ili u vezi sa ratnim događajima, a o čijem ivotu nije bilo nikakvih vijesti za godinu dana od dana prestanka neprijateljstava.

Rokovi iz toč. 1. i 2. stavka 1. ovog članka računaju se od dana kad je prema posljednjim vijestima nestala osoba nesumnjivo bila iva, a ako se taj dan ne mo e točno utvrditi, ti rokovi počinju teći istekom mjeseca, odnosno godine u kojoj je nestala osoba, prema posljednjim vijestima, bila iva.

Članak 62.

Smrt neke osobe mo e se dokazivati po odredbama ovog zakona samo kad se smrt ne mo e dokazati ispravama predvidenim propisima o matičnim knjigama.

U postupku dokazivanja smrti shodno će se primijeniti odredbe o proglašenju nestalih osoba umrlih, s tim što oglasni rok ne mo e biti kraći od 15, niti du i od 30 dana.

Članak 63.

Za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti nadle an je sud na čijem području je ta osoba imala posljednje prebivalište, a ako nije imalo prebivalište, sud na čijem području je ta osoba imala posljednje boravište.

Članak 64.

Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom i prijedlog za dokazivanje smrti mo e podnijeti svaka fizička i pravna osoba koja za to ima pravni interes, kao i zainteresirani organ.

Prijedlog iz stavka 1. ovog članka sadr i naročito: naziv suda, ime i prezime osobe za koje se predla e da se proglaši umrlom, odnosno čiju smrt treba dokazati, datum rođenja i posljednje prebivalište, odnosno boravište te osobe, činjenice na kojima se zasniva prijedlog, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, pravni interes predlagatelja za podnošenje prijedloga, ime i prezime odnosno naziv predlagatelja i njegovu adresu.

Uz prijedlog se podnosi izvod iz matične kniige rođenih za osobu za koju se prijedlog podnosi.

Članak 65.

Po prijemu prijedloga iz članka 64. ovog zakona sud će, po potrebi, saslušati predlagatelje i svjedoke, pribaviti potrebne podatke i izvještaje i zatra iti od organa starateljstva da osobi na koju se prijedlog odnosi odredi staratelj.

Ako sud ocijeni da nisu ispunjeni uvjeti da se postupak pokrene, donijet će rješenje kojim će prijedlog odbaciti.

Ako sud ocijeni da su ispunjeni uvjeti da se postupak pokrene, objavit će u "Slu benim novinama Federacije BiH" oglas da je postupak pokrenut. U oglasu o pokretanju postupka za proglašenje nestale osobe umrlom, navest će bitne okolnosti na kojima se prijedlog temelji, nestala osoba pozvati da se javi, a ostale osobe kojima su poznati bilo kakvi podaci oivotu ili smrti nestalog, pozvati da to jave суду u roku od tri mjeseca od dana objavljivanja oglasa.

Oglas o pokretanju postupka za dokazivanje smrti neke osobe treba da sadr i naznaku dana, mjeseca i godine za koje se smatra da je ta osoba umrla i poziv osobama koje o tome nešto znaju da to jave суду u roku od 30 dana od dana objavljivanja oglasa u "Slu benim novinama Federacije BiH".

Članak 66.

Po isteku roka označenog u oglasu, sud će saslušati staratelja, a po potrebi i predlagatelja i nakon što sprovede i druge dokaze, odlučit će o prijedlogu.

Ako sud utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti da se nestala osoba proglaši umrlom, odnosno da se utvrdi smrt, donijet će rješenje kojim se prijedlog odbija.

Članak 67.

U rješenju kojim se nestala osoba proglašava umrlom, odnosno kojim se utvrđuje smrt, naznačit će se dan, mjesec i godina, a po mogućnosti i sat koji se ima smatrati kao vrijeme smrti nestale osobe.

Kao dan smrti smatra se dan kada je nestala osoba vjerovatno umrla ili dan koji vjerovatno nije preivjela. Ako taj dan ne mo e da se utvrdi, kao dan smrti smatra se prvi dan poslije isteka roka iz članka 61. ovog zakona.

Članak 68.

Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju albu mogu izjaviti predlagatelji, staratelj osobe koja je nestala, odnosno osobe za koju se smrt dokazuje.

Članak 69.

Pravomoćno rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom, odnosno dokazivanju smrti sud će dostaviti općinskoj slu bi nadle noj za poslove vođenja matičnih knjiga, radi upisa u matičnu knjigu umrlih.

Članak 70.

Ako je osoba koja je proglašena umrlom iva ili je umrla drugog dana, a ne onog dana koji se po rješenju suda smatra kao dan njene smrti, svaka fizčka i pravna osoba koja za to ima pravni interes, kao i zainteresirani organi mogu zahtjevati od suda da se rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom stavi van snage, odnosno preinaci.

O pokretanju postupka u slučajevima iz stavka 1. ovog članka bez odlaganja će se obavijestiti sud koji je nadle an za raspravljanje zaostavštine te osobe. Postupak za raspravljanje zaostavštine koji je u toku prekinut će se, a ako je zaostavština pravomoćno raspravljenja i ako je izvršen upis u zemljšne knjige ili druge javne knjige o nepokretnostima, naredit će se da se u ove knjige stavi zabilje ba o pokretanju postupka za stavljanje van snage, odnosno preinacanje rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom.

Članak 71.

Ako se utvrdi da je nestala osoba koja je proglašena umrlom iva ili je umrla drugog dana, a ne onog koji se po rješenju suda smatra kao dan njene smrti, sud će staviti van snage, odnosno preinačiti svoje ranije rješenje.

Ako sud na temelju sprovedenog postupka ocijeni da nema mjesto stavljanju van snage ili preinačenju ranijeg rješenja, dostaće pravomoćno rješenje o tome sudi nadle nom za raspravljanje zaostavštine radi daljeg postupanja odnosno brišanja zabilježbe u zemljišnoj knjizi i drugim javnim knjigama o nepokretnostima.

Članak 72.

Ako se osoba proglašena za umrлу javi sudi i predloži da se stavi van snage rješenje kojim je proglašena umrlom, sud će, pošto utvrdi njenu istovjetnost sa osobom koja je proglašena umrlom, bez daljeg postupka staviti van snage to rješenje.

Pravomoćno rješenje o stavljanju van snage ili preinačenju rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom dostaviti će se općinskoj službi nadle noj za poslove vodenja matične knjige, sudi nadle nom za raspravljanje zaostavštine i organu starateljstva.

Članak 73.

Troškove postupka za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti snosi predlagatelj.

III - UREĐENJE OBITELJSKIH ODNOŠA

1. Dozvola za zaključenje braka

Članak 74.

U postupku davanja dozvole za zaključenje braka, sudi odlučuje o davanju dozvole za zaključenje braka između određenih osoba kada je zakonom propisano da se brak između njih može zaključiti samo na temelju dozvole suda.

Članak 75.

Postupak za davanje dozvole za zaključenje braka pokreće se na prijedlog maloljetne osobe.

Prijedlog za pokretanje postupka, sadrži i osobne podatke o osobama koje ele da zaključe brak, osobne podatke o roditeljima predlagatelja, činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze o iznesenim činjenicama.

Članak 76.

Sud će na odgovarajući način ispitati sve okolnosti koje su od značaja za utvrđenje da li postoji slobodna volja i elja maloljetnika da zaključe brak, kao i da li je maloljetna osoba tjelesno i duševno sposobna za vršenje prava i dužnosti koje proizilaze iz braka.

Prije donošenja rješenja, sud će pribaviti nalaz i mišljenje zdravstvene ustanove i mišljenje organa starateljstva, saslušati će predlagatelje i osobu s kojom ele da zaključe brak, roditelja ili staratelja odnosno usvojitelja predlagatelja, a po potrebi može i da izvede i druge dokaze. Sud neće saslušati roditelja kome je oduzeto roditeljsko pravo, a ocijenit će da li će saslušati roditelja koji bez opravdanih razloga ne vrši roditeljsko pravo.

Sud će, po pravilu, saslušati predlagatelja bez prisustva ostalih sudionika u postupku.

Sud je dužan da utvrdi i osobna svojstva, imovinsko stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na osobu sa kojom predlagatelj ele da zaključe brak.

U postupku sud će na odgovarajući način ispitati opravdanost prijedloga vodeći računa o ostvarivanju ciljeva braka i o zaštiti obitelji, kao i važećim shvatanjima sredine u kojoj žive osobe koje ele da zaključe brak.

Članak 77.

Rješenje o davanju dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagatelju i osobi sa kojom predlagatelj ele da zaključe brak,

roditeljima odnosno starateljima predlagatelja i nadle nom organu starateljstva.

Rješenje kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagatelju.

Članak 78.

Protiv rješenja kojim se dozvoljava zaključenje braka, albu mogu da izjave svi sudionici u postupku iz stavka 1. članka 77. ovog zakona, a protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole, albu može i izjaviti samo predlagatelj.

Članak 79.

Osobe kojima je dozvoljeno zaključenje braka ne mogu brak zaključiti prije pravomoćnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

Članak 80.

Prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka može se povući do pravomoćnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

2. Producenje i prestanak roditeljskog prava

Članak 81.

U postupku producenja i prestanka roditeljskog prava, sudi odlučuje o producenju i prestanku roditeljskog prava kada je to zakonom propisano.

Postupak iz predhodnog stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga.

Članak 82.

Postupak za producenje i prestanak roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja odnosno usvojitelja ili organa starateljstva.

Članak 83.

Osoba nad kojom se producenje roditeljsko pravo ili se određuje prestanak tog prava, u postupku iz članka 82. ovog zakona, zastupa poseban staratelj kojeg odredi organ starateljstva ili privremeni zastupnik kojeg odredi sud koji sprovodi postupak za producenje ili prestanak roditeljskog prava.

Članak 84.

Sud će po službenoj dužnosti utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.

Radi donošenja rješenja sud će odrati ročište na koje će pozvati predlagatelja, organ starateljstva i roditelje osobe iz članka 83. ovog zakona, bez obzira na to da li su oni predložili pokretanje postupka, a na ročištu obavezno saslušati roditelje i predstavnike organa starateljstva, te pribaviti mišljenje o cjelishodnosti producenja roditeljskog prava.

Stanje duševnog zdravlja i sposobnosti osobe iz članka 83. ovog zakona, utvrđuju se na način određen u članku 36. ovog zakona.

Članak 85.

U postupku producenja i prestanka roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

3. Oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava

Članak 86.

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava sudi odlučuje o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava kada je to zakonom određeno.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prijedloga.

Članak 87.

Postupak za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja odnosno usvojitelja koji ima

roditeljsko pravo ili organa starateljstva, a postupak za vraćanje roditeljskog prava pokreće se i na prijedlog roditelja kojem je bilo oduzeto to pravo.

Članak 88.

Ako postupak nije pokrenut na prijedlog organa starateljstva, sud će bez odlaganja obavijestiti ovaj organ o pokretanju postupka i pozvati ga da sudjeluje u postupku.

Članak 89.

Sud će, po službenoju nosti, utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.

Radi utvrđivanja bitnih činjenica, sud će odrati ročište na koje će pozvati predlagatelja, organ starateljstva, oba roditelja i staratelja osobe čijem se roditelju oduzima, odnosno vraća roditeljsko pravo.

Sud je obavezan da sasluša roditelje, a maloljetnik se saslušava samo kad je to neophodno i nije štetno za njegovo duševno zdravlje.

Pri donošenju rješenja o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava, sud će uzeti u obzir i elje maloljetnika, ako je sposoban da ih izrazi.

Članak 90.

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

IV - UREĐENJE IMOVINSKIH ODNOSA

1. Raspravljanje zaostavštine

a) Zajedničke odredbe

Članak 91.

U postupku za raspravljanje zaostavštine sud utvrđuje tko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu zaostavštinu i koja prava iz zaostavštine pripadaju nasljednicima, legatarama i drugim osobama.

Članak 92.

Sudionikom u postupku raspravljanja zaostavštine smatraju se nasljednici i legatari, kao i druga osoba koja ostvaruje neko pravo iz zaostavštine.

Članak 93.

Postupak za raspravljanje zaostavštine sud pokreće po službenoj nosti čim sazna da je neka osoba umrla ili da je proglašena umrlogom.

Članak 94.

Izvođenje dokaza i uzimanje izjave o odricanju od nasljeda vrši sudac sa zapisničarom. Ostale izjave i prijedloge sudionika mogu uzimati na zapisnik i drugi ovlašteni djelatnici u sudu.

Članak 95.

O radnjama izvršenim u postupku sastavlja se zapisnik.

O manje važnim izjavama učesnika i obavještenjima koje sud prikuplja može se, umjesto zapisnika, sačiniti samo bilješka u spisu.

Zapisnik potpisuju sudionici ako su prisustvovali radnji u postupku, sudac i zapisničar odnosno drugi ovlašteni djelatnik koji je sastavio zapisnik.

Bilješku u spisu potpisuje njen sastavljač.

Članak 96.

Za raspravljanje zaostavštine osobe koja je u času smrti imala prebivalište u Federaciji, a koja je državljankin Bosne i Hercegovine, u pogledu nepokretnе imovine koja se nalazi na teritoriju Bosne i Hercegovine i u pogledu njegove pokretne imovine, bez obzira gdje se nalazi, isključivo je nadležan sud u Federaciji.

Ako se nepokretna imovina osoba iz stavka 1. ovog članka nalazi u inozemstvu, sud u Federaciji bit će nadležan samo ako po zakonima države u kojoj se nalazi imovina nije nadležan inozemni organ.

Članak 97.

Za raspravljanje zaostavštine mjesno je nadležan sud na čijem području ostavitelj imao prebivalište u vrijeme smrti, a ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao prebivalište, nadležan je sud na čijem području je ostavitelj imao boravište (u daljem tekstu: ostavinski sud), ukoliko zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao prebivalište ni boravište u Federaciji nadležan je ostavinski sud u Federaciji na čijem području se nalazi zaostavština ili prete an dio zaostavštine.

Privremene mjere za osiguranje zaostavštine može narediti sud na čijem području je ostavitelj umro, kao i sud na čijem području se nalazi zaostavština.

Članak 98.

Sudionici u postupku za raspravljanje zaostavštine ne mogu ugovoriti ni stvarnu ni mjesnu nadležnost suda.

b) Prethodne radnje

Članak 99.

Kad je neka osoba umrla ili proglašena za umrлу, organ općinske službe nadležan za poslove vođenja matičnih knjiga koji vrši upis smrti u matičnu knjigu umrlih, dužan je da u roku od 15 dana po izvršenom upisu dostavi ostavinskom sudu smrtovnicu za umrlog.

Ako organ iz stavka 1. ovog članka nije u mogućnosti da pribavi podatke za sastavljanje smrtovnice, dostaviti će smrtovnicu samo s onim podacima s kojima raspolaže (u daljem tekstu: nepotpuna smrtovnica), navodeći razloge zbog kojih nije mogao sastaviti potpunu smrtovnicu, i ukazujući na podatke koji bi mogli poslužiti ostavinskom sudu na pronalaženje nasljednika i imovine umrlog.

Ako je neka osoba umrla van područja općine u kojoj je imala prebivalište ili boravište, organ uprave nadležan za poslove vođenja matičnih knjiga dostaviti će ostavinskom sudu izvod iz matične knjige umrlih, kao i podatke kojima raspolaže, a koji mogu poslužiti za sastavljanje smrtovnice. Smrtovnica se sastavlja i u slučaju kad umrli nije ostavio imovinu.

Članak 100.

Smrtovnica se sastavlja na temelju podataka dobijenih od srodnika umrloga, od osobe s kojima je umrli živio, kao i od drugih osoba koje mogu pružiti podatke koji se unose u smrtovnicu.

Članak 101.

Ako je ostavinskom sudu dostavljena nepotpuna smrtovnica ili samo izvod iz matične knjige umrlih, sud će sam prema okolnostima upotpuniti ili sastaviti smrtovnicu ili će sastavljanje smrtovnice povjeriti organu uprave nadležnom za poslove vođenja matične knjige.

Sud može, kad je to cijelishodno, sam sastaviti smrtovnicu i van slučajeva iz stavka 1. ovog članka ako je izvodom iz matične knjige umrlih ili drugom javnom ispravom dokazana smrt neke osobe ili njegovo proglašenje umrlim.

Članak 102.

U smrtovnicu se unose podaci:

- 1) ime i prezime umrlog i imena njegovih roditelja, zanimanje, datum rođenja i državljanstvo umrloga, a za umrle ženske osobe i njihovo djevojačko prezime,
- 2) dan, mjesec i godina, mjesto, i po mogućnosti, sat smrti,
- 3) prebivalište, odnosno boravište koje je umrli imao,

- 4) ime i prezime, datum rođenja, zanimanje, prebivalište odnosno boravište bračnog druga umrlog i bračne, vanbračne i usvojene djece,
- 5) ime i prezime, datum rođenja i prebivalište odnosno boravište ostalih srodnika koji bi mogli biti pozvani na nasljeđe na osnovu zakona, kao i osobe koje su pozvane na nasljeđe na osnovu testamenta,
- 6) približna vrijednost nepokretnih imovina i posebno približna vrijednost pokretnih imovina umrlog.

U smrtovnici, po mogućnosti, treba navesti još i mjesto gdje se nalazi imovina koju je umrli ostavio, da li ima imovine za čije druge, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, da li ima gotovog novca, papira od vrijednosti, dragocjenosti, štednih knjižica ili kakvih drugih vanih isprava, da li je umrli ostavio dugove i koliko, da li je ostavio pisani testament ili ugovor o dobitnom izdružavanju ili sporazum o ustupanju ili raspodjeli imovine za života i gdje se oni nalaze, a ako je umrli sačinio usmeni testament, onda još i ime i prezime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojima je usmeni testament sačinjen. U smrtovnici će se posebno naznačiti da li se očekuje rođenje djeteta umrlog i da li njegova djeca ili bračni drug imaju staratelja.

Ako je prije ostavitelja umro njegov bračni drug ili koje njegovo dijete, ili koja druga osoba koja bi mogla biti pozvana na nasljeđe, u smrtovnici će se naznačiti datum i mjesto njihove smrti.

Članak 103.

Popis i procjena imovine umrlog vrši se po odluci ostavinskog suda kad se ne zna za nasljednike ili za njihovo boravište, kada su nasljednici osobe koje uslijed maloljetstva, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobne nikako, ili nisu sposobne potpuno da se same staraju o svojim poslovima, kada zaostavština treba da se preda općini ili drugoj pravnoj osobi, kao i u drugim opravdanim slučajevima.

Sud će narediti da se izvrši popis i procjena i u slučaju kad to zahtijevaju nasljednici, legatari ili povjeriocim umrlog.

Popis i procjena imovine izvršit će se i bez odluke suda prilikom sastavljanja smrtovnice, ako to traže i jedan od nasljednika ili legatara.

Članak 104.

Popis imovine će obuhvatiti cijelokupnu nepokretnu i pokretnu imovinu koja je bila u posjedu umrlog u vrijeme njegove smrti.

Popis će obuhvatiti i imovinu koja je pripadala umrlom, a nalazi se kod druge osobe, sa naznačenjem kod koga se nalazi ta imovina i po kom temelju, kao i imovinu koju je držao umrli, a za koju se utvrdi da nije njegovo vlasništvo.

U popisu imovine zabilježiti će se potraživanja i dugovi umrlog, a posebno neplaćeni porezi i doprinosi državi.

Članak 105.

Pokretni stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i težini ili pojedinačno.

Nepokretnosti se popisuju pojedinačno sa naznakom mjesta gdje se nalaze, vrste i opisa objekta, kulture zemljišta, i zemljišno-knjiznih podataka, ako su poznati.

Prilikom popisivanja imovine istovremeno će se naznačiti vrijednost pojedinih pokretnih i nepokretnih stvari koje ulaze u zaostavštinu.

Članak 106.

Popis i procjenu imovine vrši nadležna općinska služba.

Popis i procjenu imovine može vršiti i radnik suda koga sudac odredi. Popis i procjena imovine vrše se u prisustvu dvije punoljetne osobe, a kada je to potrebno i uz sudjelovanje vještaka.

Popisu i procjeni imovine može prisustvovati svaka zainteresirana osoba.

Članak 107.

Nadležni općinski organ uprave koji je izvršio popis i procjenu imovine, dostaviti će podatke o izvršenom popisu i procjeni ostavinskom sudu.

Članak 108.

Kada se u zaostavštini pronađu predmeti za čije držanje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, s njima će se poslije izvršenog popisa postupati po tim propisima.

Članak 109.

Ako se prigovori izvršenom popisu ili izvršenoj procjeni imovine, sud može, ako to smatra za potrebno, odrediti da djelatnik suda ponovo izvrši popis ili procjenu imovine.

Ako popis imovine nije izvršen, sud može na temelju podataka zainteresiranih osoba sam utvrditi imovinu koja ulazi u zaostavštinu.

Članak 110.

Ako se utvrdi da nijedan od prisutnih nasljednika nije sposoban da upravlja imovinom (zaostavštinom), a nema zakonskog zastupnika, ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni, ili kad druge okolnosti nalaže naročito opreznost, nadležna općinska služba predat će u hitnim slučajevima imovinu ili njen dio na čuvanje pouzdanom licu, i o tome će odmah obavijestiti sud na čijem se području ta imovina nalazi, koja može ovu mjeru izmjeniti ili ukinuti.

Gотов novac, papire od vrijednosti, dragocjenosti, štedne knjige i druge važeće isprave treba u takvom slučaju predati na čuvanje suda na čijem području se imovina nalazi. Ovaj sud će obavijestiti ostavinski sud o svim mjerama za osiguranje zaostavštine.

Članak 111.

Kad je po ovom zakonu potrebno postaviti privremenog zastupnika zaostavštine, postavljanje će se izvršiti ostavinski sud. Prije postavljanja privremenog staratelja, sud će, po mogućnosti, zatražiti mišljenje u pogledu osobnosti staratelja od osobe koje su pozvane na nasljeđe.

Članak 112.

Mjere za osiguranje zaostavštine može odrediti ostavinski sud u tijeku cijelog postupka za raspravljanje zaostavštine.

c) Postupak sa testamentom

Članak 113.

Organ koji sastavlja smrtovnicu provjeriti će da li je umrli ostavio pisani testament, odnosno da li postoji isprava o usmenom testamentu.

Testament koji je umrli ostavio dostaviti će se sudu zajedno sa smrtovnicom.

Članak 114.

Kad sud utvrdi da je osoba koja je ostavila testament umrla ili da je proglašena umrлом otvoriti će njen testament bez povrede pečata, pročitat će ga i o tome sastaviti zapisnik. Na ovaj način će se postupiti bez obzira da li je testament po zakonu punovažan i da li ima više testamenata.

Otvaranje i čitanje testamenta izvršit će se u prisustvu dvije punoljetne osobe koje mogu biti i osobe koje su pozvane na nasljeđe.

Proglašenju testimenta mogu prisustvovati nasljednici, legatari i druge zainteresirane osobe i tamo prijepis testamenta.

Sud kod koga se testament nade ili kome bude podnesen otvoriti će i pročitati testament iako je za raspravljanje zaostavštine nadležan drugi sud ili inozemni organ.

Članak 115.

Zapisnik o proglašenju pismenog testamenta treba da sadr i podatke:

- 1) koliko je testamenata nađeno, koji datum nose i gdje su nađeni,
- 2) tko je testament predao sudu ili sastavljaču smrtovnice,
- 3) da li je testament predat otvoren ili zatvoren i kakvim je pečatom bio zapećaćen,
- 4) koji su svjedoci prisustvovali otvaranju i proglašenju testamenta.

Ako je prilikom otvaranja testamenta primjećeno da je pečat povrijeđen ili da je u testamentu nešto brisano, precrtno i ispravljeno ili ako se što drugo nađe sumnjivo mora se to u zapisniku navesti.

Zapisnik potpisuje sudac, zapisničar i svjedoci.

Na proglašeni testament sud će staviti potvrdu o njegovom proglašenju sa nazankom datuma proglašenja, kao i broj i datum ostalih pronađenih testamena.

Članak 116.

Ako je umrli sačinio usmeni testament i o tome postoji isprava koju su svjedoci svojeručno potpisali, sud će sadr inu ove isprave proglašiti po odredbama koje va e za proglašenje pismenog testamenta.

Ako takve isprave nema, svjedoci pred kojim je usmeni testament izjavljen saslušat će se pojedinačno o sadr ini testamenta, a naročito o okolnostima od kojih ovisi njegova punova nast, pa će se zapisnik o saslušanju ovih svjedoka proglašiti po odredbama koje va e za proglašenje pismenog testamenta.

Ako sudionik zahtjeva da se svjedoci usmenog testamenta saslušaju pod zakletvom ili ako sud nađe da je takvo saslušanje potrebno, odredit će ročište za saslušanje ovih svjedoka na koje će pozvati predlagatelje, a ostale zainteresirane osobe samo ako se time ne bi odugovlačio postupak.

Članak 117.

Ako je pismeni testament nestao ili je uništen neovisno od ostaviteljeve volje, a među zainteresiranim osobama nema spor o postojanju tog testamenta, o obliku u kome je sastavljen, o načinu nestanka ili uništenja, kao ni o sadr ini testamenta, ostavinski sud će o tome saslušati sve zainteresirane osobe i po njihovim prijedlozima izvesti potrebne dokaze, pa će taj zapisnik proglašiti po odredbama koje va e za proglašenje pismenog testamenta.

Ako bi zaostavština, kad ne bi bilo testamentata, postala dr avno vlasništvo, sporazum zainteresiranih osoba o ranijem postojanju testamentata, o njegovom obliku i sadr ini va i samo uz suglasnost nadle nog javnog pravobranilaštva.

Ako među zainteresiranim osobama ima osoba koje nisu sposobne da se same staraju o svojim poslovima, sporazumi iz ove odrebe va e samo uz suglasnost organa starateljstva.

Članak 118.

Zapisnik o proglašenju testamentata sa izvornim pisanim testamentom, odnosno ispravom o usmenom testamentu ili zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamentata, dostaviti će se ostavinskom судu, a суд koji je testament proglašio zadr at će njihov prijepis.

Izvorni pismeni testament, isprava o usmenom testamentu, zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamentata, kao i zapisnik o sadr ini nestalog ili uništenog pismenog testamentata, čuvat će se u sudu odvojeno od drugih spisa, a njihov ovjereni prijepis prilo it će se spisima.

d) Postupak ostavinskog suda po prijemu smrtovnice

Članak 119.

Po prijemu smrtovnice sud će ispitati da li je nadle an za raspravljanje zaostavštine, pa ako ustanovi da nije nadle an dostavit će spise predmeta nadle nom sudu.

Ako sud ustanovi da je za raspravljanje zaostavštine nadle an inozemni organ, rješenjem će se proglašiti nenađle nim.

Članak 120.

Ako je ostavitelj postavio izvršitelja testamentata, sud će to izvršitelju testamentata saopćiti i pozvati ga da u određenom roku izjaviti da li se prima te du nosti.

Članak 121.

Ako se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasljede, ostavinski sud će o tome obavijestiti organ starateljstava.

Ako organ starateljstva drugačije ne odredi, o pravima još nerodenog djeteta starat će se jedan od njegovih roditelja.

Članak 122.

Ako prema podacima iz smrtovnice umrli nije ostavio imovinu ili je ostavio samo pokretnu imovinu, a nijedna od osoba pozvanih na nasljede ne tra i da se sproveđe rasprava, ostavinski sud će rješenjem odlučiti da se ne raspravlja zaostavština.

Kad sud odluči da se ne raspravlja zaostavština, obavijestit će o tome organ starateljstva ako među nasljednicima ima osoba koje nisu sposobne da se staraju o svojim poslovima, a nemaju roditelje.

Ako je sud odlučio da se ne raspravlja zaostavština zbog razloga iz stavka 2. ovog članka, osobe pozvane na nasljede mogu ostvariti prava koja im pripadaju kao nasljednicima.

Članak 123.

Kad se po zakonu mo e tra iti izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika, sud će na prijedlog ovlašćenih osoba narediti to izdvajanje primjenjujući pritom shodno odredbe ovog zakona o privremenim mjerama za osiguranje zaostavštine.

e) Raspravljanje zaostavštine

Članak 124.

Za raspravljanje zaostavštine sud će odrediti ročište.

U pozivu na ročište sud će zainteresirane osobe obavijestiti o pokretanju postupka i o postojanju testamentata ako postoji i pozvati da odmah dostave sudi pismeni testament, odnosno ispravu o usmenom testamentu, ako se kod njih nalazi ili da naznače svjedočke usmenog testamentata.

Sud će u pozivu upozoriti zainteresirane osobe da mogu do završetka postupka dati sudi izjavu da li se primaju nasljeda, ili se nasljeda održu, a ako na ročište ne dodu ili ne daju izjavu, da će sud o njihovom pravu odlučiti prema podacima kojima raspola e.

O pokretanju postupka za raspravljanje zaostavštine, ako je umrli ostavio testament sud će obavijestiti i na ročište pozvati i one osobe koje bi mogle po zakonu polagati pravo na nasljede.

Ako je umrli postavio izvršitelja testamentata sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.

Članak 125.

Ako se ne zna da li umrli ima nasljednika, sud će oglasom pozvati osobe koje pola u pravo na nasljede da se prijave sudi u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa u "Slu benim novinama Federacije BiH".

Oglas će se objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi prigodan način.

Po odredbama st. 1. i 2. ovog članka sud će postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik zbog toga što je

boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inozemstvu, a dostavljanje se nije moglo izvršiti prema odredbama Zakona o parničnom postupku.

Po isteku roka iz stavka 1. ovog članka sud će raspraviti zaostavštinu na temelju izjave postavljenog staratelja i podataka kojima sud raspola e.

Članak 126.

U postupku za raspravljanje zaostavštine sud će raspraviti sva pitanja koja se odnose na zaostavštinu, a naročito o pravu na nasljede, o veličini nasljednog dijela i pravu na legat.

O pravima iz stavka 1. ovog članka, sud po pravilu, odlučuje nakon što od zainteresiranih osoba uzme potrebne izjave.

O pravima osoba koje nisu došle na ročište, a uredno su pozvane, sud će raspraviti prema podacima sa kojima raspola e, uzimajući u obzir njihove pismene izjave koje sud primi do donošenja rješenja.

Prilikom raspravljanja zaostavštine zainteresirane osobe mogu davati izjave bez prisustva drugih zainteresiranih osoba, i nije potrebno da se u svakom slučaju tim osobama daje prilika da se izjasne o izjavama drugih zainteresiranih osoba.

Ako sud posumnja da je osoba koja po zakonu pola e pravo na nasljede jedini ili najbliji i srodnik umrlog, mo e saslušati i osobe za koje smatra da bi mogle imati jednakoj ili jače pravo na nasljede, a mo e te osobe pozvati i oglasom po odredbama članka 125. ovog zakona.

Članak 127.

Ako se nasljednik primio nasljeda ili se odrekao nasljeda, izjavu o tome mora potpisati nasljednik ili njegov zastupnik.

Potpis na izjavi o primanju nasljeda ili o odricanju od nasljeda koja je podnesena sudu, kao i potpis na punomoćni moraju biti ovjereni.

U izjavi treba navesti da li se nasljednik prima, odnosno odriče dijela koji mu pripada na temelju zakona ili na temelju testamenta, ili se izjava odnosi na nu ni dio.

Izjavu o odricanju od nasljeda nasljednik mo e dati pred ostavinskim sudom ili pred svakim drugim nadle nim sudom. Ovu izjavu sa istim pravnim dejstvom nasljednik mo e dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavnikom Bosne i Hercegovine koji vrši konzularne poslove.

Prilikom davanja izjave o odricanju od nasljeda, sud će nasljednika upozoriti da se mo e odreći od nasljeda samo u svoje ime ili u ime svojih potomaka.

Članak 128.

Sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti sudionike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred organom uprave, ako su među sudionicima sporne činjenice od kojih ovisi neko njihovo pravo.

Sud će postupiti u smislu stavka 1. ovog članka naročito ako su sporne:

- 1) činjenice od kojih ovisi pravo na nasljede, a naročito punova nost ili sadr ina testamenta ili odnos nasljednika i ostavitelja na temelju koga se po zakonu nasljeduje,
- 2) činjenice od kojih ovisi osnovanost zahtjeva nad ivjelog bračnog druga i potomaka ostaviteljevih, koji su ivjeli sa ostaviteljem u istom domaćinstvu, da im se iz zaostavštine izdvoje predmeti domaćinstva, koji slu e za zadovoljenje svakodnevnih potreba,
- 3) činjenice od kojih ovisi veličina nasljednog dijela, a naročito uračunavanje u nasljedni dio,
- 4) činjenice od kojih ovisi osnovanost isključenja nu nih nasljednika ili osnovanost razloga za nedostojnost,

5) činjenice o tome da li se neka osoba odrekla nasljeda.

Ako ne postoji spor o činjenicama iz stavka 2. ovog članka, već se sudionici spore o primjeni prava, ostavinski sud raspravit će pravna pitanja u postupku za raspravljanje zaostavštine.

Članak 129.

Ako među sudionicima postoji spor o pravu na legat ili o drugom pravu iz zaostavštine, sud će uputiti sudionike da pokrenu parnicu ili postupak pred organom uprave, ali neće prekidati raspravljanje zaostavštine.

Članak 130.

Ako se nasljednici spore bilo o činjenicama bilo o primjeni prava sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred organom uprave u slijedećim slučajevima:

- 1) ako između nasljednika postoji spor o tome da li neka imovina ulazi u zaostavštinu,
- 2) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva potomaka ili usvojenika ostavitelja koji su s njim ivjeli u zajednici da im se iz zaostavštine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinisu u povećanju vrijednosti ostaviteljeve imovine.

Članak 131.

Sud će uputiti na parnicu pred sudom odnosno na postupak pred organom uprave onog sudionika čije pravo smatra manje vjerovatnim.

Ako sud prekine postupak, odredit će rok u kome treba pokrenuti parnicu pred sudom, odnosno pred organom uprave.

Ako sudionik u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajat će dok parnica pred sudom odnosno postupak pred organom uprave ne bude pravomoćno završen.

Ako sudionik u određenom roku ne postupi po rješenju suda, nastavit će se raspravljanje zaostavštine, i ako sudionik do završetka tog postupka ne podnese dokaz da je pokrenuo parnicu pred sudom, odnosno postupak pred organom uprave, dovršit će se raspravljanje zaostavštine bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je sudionik upućen na parnicu pred sudom odnosno na postupak pred organom uprave.

Kad je ostavinski sud raspravio zaostavštinu po stavku 4. ovog članka, kao i kad je raspravio zaostavštinu, a trebalo je da sudionike uputi na parnicu, pravomoćnost odluke ostavinskog suda ne sprečava da se o odnosnom zahtjevu pokrene parnica.

f) Rješenje o nasljedivanju i legatu

Članak 132.

Kad sud utvrdi kojim osobama pripada pravo na nasljede proglašit će te osobe za nasljednike rješenjem o nasljedivanju.

Rješenje o nasljedivanju sadr i:

- 1) ime i prezime umrlog i ime njegovog roditelja, zanimanje, datum rođenja i dr avljanstvo umrlog, a za umrle enske osobe i njihovo djevojačko prezime,
- 2) označenje nepokretnosti sa podacima iz zemljisnih knjiga, kao i označenje pokretnih stvari sa pozivom na popis,
- 3) ime i prezime, zanimanje i prebivališe nasljednika prema ostavitelju, da li nasljeduje kao zakonski ili testamentarni nasljednik, ako ima više nasljednika i dio u kome učestvuje u nasljedu,
- 4) da li je i koliko pravo nasljednika odlo eno zbog neprispjelog vremena, ili je ograničeno na izvjesno vrijeme, ili je odlo eno zbog neispunjenoj uvjetu ili je ovisno od raskidnog uvjeta odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uvjet, ili je ograničeno pravo plodou ivanja i u čiju korist,

5) ime i prezime, zanimanje i plodou ivanje osoba kojima je pripao legat, plodou ivanje, ili koje drugo pravo iz zaostavštine sa točnim naznačenjem tog prava,

Ako u postupku za raspravljanje zaostavštine svi nasljednici sporazumno predlo e diobu i način diobe, sud će ovaj sporazum unijeti u rješenje o nasljedivanju.

Članak 133.

Rješenje o naslijedivanju dostaviti će se svim nasljednicima i legatarama, kao i osobama koje su u tijeku postupka istakle zahtjev za nasljede.

Pravomoćno rješenje o naslijedivanju dostaviti će se organu nadle nom za vodenje zemljišno-knji ne evidencije.

Članak 134.

Kad budu podneseni dokazi o izvršenju i osiguranju obveza koje su nasljedniku nalo ene testamentom u korist osobe koja nije sposobna da se sama stara o svojim poslovima ili za postizanje neke općekorisne svrhe, sud će narediti da se u zemljišnu knjigu ili drugu odgovarajuću evidenciju izvrše potrebiti upisi, kao i da se ovlašćenim osobama predaju pokretne stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Članak 135.

Kad je pravo nasljednika ili legatara odlo eno zbog neprispjelog vremena, ili je ograničeno na izvjesno vrijeme, ili je odlo eno zbog neispunjenoj uvjeta ili je ovisno od raskidnog uvjeta odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uvjet, sud će po prijedlogu zainteresiranih osoba odrediti privremene mjere za osiguranje odnosnog dijela zaostavštine po odredbama zakona kojim je ureden izvršni postupak, ukoliko testamentom nije drugačije određeno.

Članak 136.

Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud mo e i prije donošenja rješenja o naslijedivanju, na zahtjev legatara donijeti posebno rješenje o legatu. U tom slučaju shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o dostavljanju pravomoćnog rješenja o naslijedivanju nadle nom organu uprave, odnosno organu koji vodi zemljišne knjige i druge odgovarajuće evidencije i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Članak 137.

Kad sud utvrdi da nema nasljednika, ili kad se ne zna da li ima nasljednika, a u roku propisanom ovim zakonom ne javi se nitko ko pola e pravo na nasljede, sud će donijeti rješenje da se zaostavština preda nadle noj općini.

Članak 138.

Pravomoćno rješenje o naslijedivanju ili legatu vezuje sudionike koji su sudjelovali u postupku raspravljanja zaostavštine, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.

g) Naslijedno-pravni zahtjevi poslije pravomoćnosti rješenja o naslijedivanju

Članak 139.

Ako se po pravomoćnosti rješenja o naslijedivanju pronade imovina za koju se u vrijeme donošenja rješenja nije znalo da pripada zaostavštini, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu, već će ovu imovinu novim rješenjem raspodijeliti na temelju ranije donesenog rješenja o naslijedivanju (dopunsko rješenje).

Ako ranije nije raspravljana zaostavština, sud će raspraviti zaostavštinu samo ako se pronađena imovina sastoji iz nepokretnosti.

Ako se pronađena imovina sastoji od pokretnе imovine, sud će raspraviti zaostavštinu samo na zahtjev zainteresiranih osoba.

Prije raspravljanja naknadno pronađene imovine, sud će pozvati nasljednike koji su se odrekli od nasljeda da se u određenom

roku izjasne da li ostaju kod odricanja ili tra e da im se prizna pravo na nasljede na naknadno pronađenoj imovini.

Rješenje kojim je raspodijeljena naknadno pronađena imovina, sud će dostaviti i nasljednicima koji su se odrekli nasljeda.

Članak 140.

Ako se po pravomoćnosti rješenja o naslijedivanju pronade testament, sud će ga proglašiti i dostaviti ostavinskom sudu, a zadr at će njegov prijepis.

Ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će obavijestiti zainteresirane osobe o proglašenju testameta i upozoriti ih da mogu svoja prava na temelju testameta ostvariti u parničnom postupku.

Članak 141.

Ako je po pravomoćnosti rješenja o naslijedivanju ili rješenja o legatu neka osoba koja nije učestvovala u postupku za raspravljanje zaostavštine pola e pravo na zaostavštinu kao nasljednik, ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će tu osobu uputiti da mo e svoje pravo ostvariti u parničnom postupku.

Članak 142.

Kad je raspravljanje zaostavštine završeno pravomoćnim rješenjem o naslijedivanju ili rješenjem o legatu, a postoje uvjeti za ponavljanje postupka, po pravilima parničnog postupka, neće se ponoviti postupak za raspravljanje zaostavštine, već sudionici svoja prava mogu ostvariti u parničnom postupku.

h) Postupak kad je za raspravljanje zaostavštine nadle an inozemni organ

Članak 143.

Kad je za raspravljanje zaostavštine nadle an inozemni organ, sud na čijem je području ostavitelj umro izdat će po prijemu smrtnovice oglas kojim će pozvati sve osobe u zemlji koje imaju zahtjeve prema zaostavštini kao nasljednici, legatari ili povjerioci, da u oglasnom roku, koji ne mo e biti kraći od 30 dana ni du i od šest mjeseci i koji teče od dana objavljinja oglasa u "Slu benim novinama Federacije BiH", prijave svoje zahtjeve, jer će se u protivnom slučaju pokretna imovina iz zaostavštine predati nadle nom organu inozemne dr ave ili osobi koju taj organ ovlasti za prijem te imovine.

Oglas će se, pored objavljinjanja u "Slu benim novinama Federacije BiH", objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi prigodan način. Jedan primjerak oglasa dostaviti će se najbli em diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosne strane dr ave u našoj zemlji.

Sud neće izdati oglas ako se radi o maloj vrijednosti zaostavštine.

Ako se ne izda oglas iz stavka 3. ovog članka, zaostavština se ne smije predati prije nego što proteknu tri mjeseca od dana smrti stranog dr avljanina.

Članak 144.

Ako koji od nasljednika ili legatara prijavi svoj zahtjev, sud će zadr ati zaostavštinu odnosno njen dio koji je potreban za pokriće tog zahtjeva sve dok organ vlasti inozemne dr ave ne doneše pravomoćnu odluku o tom zahtjevu.

Sud će u pogledu prijavljenog zahtjeva izvršiti ovu odluku iz zadr ane zaostavštine ili iz njenog dijela, a ostatak će predati organu inozemne dr ave.

Ako koji povjerilac prijavi svoje potra ivanje, sud će zadr ati zaostavštinu ili njen dio koji je potreban za pokriće tog potra ivanja sve dok to potra ivanje ne bude podmireno ili osigurano.

Članak 145.

Ako je za raspravljanje zaostavštine inozemnog dr avljanina u pogledu njegove pokretne imovine nadle an inozemni organ, sud će ako svi nasljednici koji se nalaze u Federaciji predlo e da raspravu sproveđe sud u Federaciji, pozvati sve nasljednike i legatara u inozemstvu da u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja poziva istaknu prigovor nenađe nosti suda u Federaciji, jer će postupak raspravljanja zaostavštine sprovesti sud u Federaciji.

Poznati nasljednici kojima se ne zna boravište pozvaće se oglasom.

Oglas će se objaviti u "Slu benim novinama Federacije BiH" i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način. Primjerak oglasa dostaviti će se najbli em diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosne inozemne dr ave u Bosni i Hercegovini.

Ako nijedan od nasljednika ili legatara iz inozemstva nije istakao prigovor nenađe nosti suda u Federaciji, u roku iz stavka 1. ovog članka, sud u Federaciji će po isteku tog roka raspraviti zaostavštinu.

2. Odredivanje naknade za ekspropisane nepokretnosti

Članak 146.

U postupku određivanja naknade za ekspropiranu nepokretnost sud određuje visinu naknade za ekspropiranu nepokretnost kad korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik pred nadle nom slu bom odnosno organom nisu postigli sporazum o naknadi za ekspropiranu nepokretnost.

Članak 147.

Ako učesnici ne postignu sporazum o naknadi za ekspropiranu nepokretnost u roku od dva mjeseca od dana pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji nadle na slu ba odnosno organ uprave dostaviće pravomoćno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima i dokazima o isplati vlasniku ponuđenog iznosa naknade ili o polaganju istog u depozit suda na čijem se području nalazi ekspropirana nepokretnost, radi određivanja naknade.

Organ iz stavka 1. ovog članka mo e i prije isteka roka od dva mjeseca dostaviti rješenje o eksproprijaciji sa spisima nadle nom sudu, ako iz izjava sudionik utvrdi da se ne mo e postići sporazum o naknadi.

Ako nadle na slu ba odnosno organ ne postupi po odredbama stavka 1. ovog članka, sudionici se mogu neposredno obratiti nadle nom sudu sa zahtjevom za određivanje naknade.

Članak 148.

Postupak određivanja naknade za ekspropiranu nepokretnost sud vodi po slu benoj du nosti.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana pokretanja postupka pred sudom.

Članak 149.

Sud će odrediti ročište na kojem će omogućiti sudionicima da se izjasne o obliku i obimu, odnosno visini naknade, kao i o dokazima o vrijednosti nepokretnosti, koji se pribavljaju po slu benoj du nosti.

Sud će na ročištu izvesti i druge dokaze koje učesnici predlo e, ako nade da to ima značaja za određivanje naknade, a po potrebi odredit će i vještačenje.

Članak 150.

Troškove postupka određivanja naknade za ekspropirane nepokretnosti snosi korisnik eksproprijacije, osim troškova koji su izazvani neopravdanim postupcima ranijeg vlasnika.

Članak 151.

Ako sudionici zaključe sporazum da se naknada za ekspropiranu zgradu ili stan odredi u obliku davanja druge zgrade ili

stana, sporazumom će se odrediti i rok za izvršenje uzajamnih obveza. Ako taj rok ne odrede, sud će rješenjem o naknadi odrediti rok o iseljenju iz ekspropirane zgrade, odnosno stana kao posebnog dijela zgrade, prema zakonu kojim je uređena eksproprijacija.

Odredba stavka 1. ovog članka shodno se primjenjuje i na zemljoradnika kad mu je po sporazumu s korisnikom eksproprijacije ili na njegov zahtjev, naknada za ekspropirano poljoprivredno zemljište određena davanjem u vlasništvo druge nepokretnosti.

Članak 152.

Nakon što utvrdi bitne činjenice, sud donosi rješenje kojim određuje oblik i obim, odnosno visinu naknade za ekspropiranu nepokretnost.

Ako sudionici zaključe sporazum o obliku i obimu, odnosno visini naknade, sud će svoje rješenje temeljiti na njihovom sporazumu, ukoliko nade da sporazum nije u suprotnosti sa propisima kojima su uredeni vlasnički odnosi na nepokretnostima.

Članak 153.

Odredbe o postupku određivanja naknade za ekspropiranu nepokretnost shodno se primjenjuju i u drugim slučajevima kada se ranijem vlasniku po zakonu priznaje pravo na naknadu za nepokretnost na kojoj je izgubio pravo vlasništva ili drugo stvarno pravo.

3. Upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima

Članak 154.

U postupku za upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima sud uređuje način upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima suvlasnika, sukobilnika i drugih suposjednika iste stvari.

Članak 155.

Postupak za upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima pokreće se na prijedlog osobe koja smatra da je povrijedeno u pravu upravljanja ili korištenja zajedničke stvari.

Prijedlog sadr i podatke o zainteresiranim osobama i o stvari koja je predmet postupka, kao i razloge zbog kojih se postupak pokreće.

Prijedlog se podnosi sudu na čijem području se stvar nalazi, a ako se stvar nalazi na području više sudova, prijedlog se mo e podnijeti svakom od tih sudova.

Članak 156.

Po prijemu prijedloga sud će zakazati ročište na koje će pozvati sve zainteresirane osobe, ukazat će im na mogućnost sporazuma i pomoći im da sporazumno uredi način upravljanja, odnosno, korištenja zajedničke stvari.

Sporazum zainteresiranih osoba sud će nakon što im predlo e prirodu i pravno djelovanje sudskega poravnjanja, unijeti u zapisnik kao sudskega poravnjanja.

Članak 157.

Ako se zainteresirane osobe ne sporazumiju, sud će provesti potrebne dokaze i na temelju rezultata cjelokupnog postupka donijeti rješenje kojim će urediti način upravljanja ili korištenja zajedničkom stvari po odgovarajućim propisima o materijalnom pravu, vodeći računa o njihovim posebnim i zajedničkim interesima.

Kad se prijedlogom tra i uredenje korištenja zajedničkog stana ili poslovnih prostorija, sud će naročito urediti koje će prostorije zainteresirane osobe koristiti posebno, a koje zajednički, način korištenja zajedničkih prostorija, kao i na koji način će se snositi troškovi korištenja prostorija.

Članak 158.

Kad je među zainteresiranim osobama sporno pravo na stvar koja je predmet postupka ili je sporan obim prava, sud će uputiti predlagatelja da u roku od 15 dana pokrene parnicu ili postupak

pred upravnim organom radi rješavanja spornog prava, odnosno pravnog odnosa, a vanparnični postupak će prekinuti.

Ako predlagatelj ne pokrene postupak u roku iz stavka 1. ovog članka, smatraće se da je prijedlog povučen.

Sud može, do donošenja odluke na leđe nog organa, privremeno urediti odnose zainteresiranih osoba u pogledu upravljanja i korištenja zajedničkom stvari kad to okolnosti slučaja zahtijevaju, a naročito da bi se sprječila šteta, samovlašće ili očita nepravda za pojedine zainteresirane osobe.

Odredbe iz stavka 3. ovog članka primjenit će se i kad su zainteresirane osobe suposjednici stvari koji ne raspolažu dokazima o zakonitom osnovu sticanja posjeda.

Članak 159.

Zainteresirane osobe mogu u parnicu ili drugom postupku ostvarivati svoja prava u odnosu na stvar o čijem je upravljanju i korištenju pravomoćno odlučeno u postupku upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima.

Članak 160.

Odredbe ovog zakona o upravljanju i korištenju zajedničkim stvarima primjenjuju se i na vlasnike i posjednike posebnih dijelova zgrada u pogledu upravljanja i korištenja zajedničkim dijelovima zgrade koji služe i zgraditi kao cjeline ili samo nekim posebnim dijelovima zgrade, u kom slučaju se zainteresiranim osobama smatraju samo vlasnici tih dijelova zgrade, ako se uređivanjem njihovih uzajamnih odnosa ne dira u prava vlasnika drugih dijelova zgrade.

Odnosi između vlasnika posebnih dijelova zgrade uređuju se sukladno propisima o pravima na posebnim dijelovima zgrade.

4. Dioba stvari i nekretnina u svlasništvu

Članak 161.

U postupku diobe stvari i nekretnina u svlasništvu sud odlučuje o diobi i načinu diobe tih stvari i nekretnina.

Članak 162.

Postupak diobe stvari i nekretnina u svlasništvu može biti prijedlogom pokrenuti svlasnik, a prijedlog mora obuhvatiti sve svlasnike.

Prijedlog sadrži podatke o predmetu diobe, veličini dijela i o drugim stvarnim pravima svakog svlasnika. Za nepokretnost moraju se navesti zemljišno-knjizi ili katastarski podaci i priložiti odgovarajući pismeni dokazi o pravu vlasništva, pravu služnosti i drugim stvarnim pravima, kao i o posjedu nepokretnosti.

Prijedlog se podnosi sudu na čijem se području stvar ili nekretnina nalazi, a ako se stvari ili nekretnina u svlasništvu nalaze na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Članak 163.

Ako sud, postupajući po prijedlogu, utvrdi da je među svlasnicima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovini, sporna je veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u svlasništvu ili je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u svlasništvu, prekinut će postupak i uputiti predlagatelju da u roku od 15 dana pokrene parnicu.

Ako predlagatelj u roku iz stavka 1. ovog članka ne pokrene parnicu, smatraće se da je prijedlog povučen.

Članak 164.

Sud će po prijemu prijedloga zakazati ročište na koje će pozvati sve svlasnike i osobe koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Članak 165.

Ako svlasnici ili osobe koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo, u toku postupka postignu poravnanje o uvjetima

i načinu diobe, sud će poravnanje unijeti u zapisnik kao sudske poravnanje.

Članak 166.

Ako osobe iz članka 165. ovog zakona ne postignu poravnanje o uvjetima i načinu diobe, sud će ih saslušati, provesti potrebne dokaze, a kad je to nužno i vještačenje, pa će na temelju rezultata cjelokupnog postupka, sukladno odgovarajućim propisima materijalnog prava donijeti rješenje o diobi stvari ili nekretnina u svlasništvu, vodeći računa da zadovolji opravdane zahtjeve i interese svlasnika i osoba koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Pri odlučivanju kome treba da pripadne određena stvar sud će naročito imati u vidu posebne potrebe pojedinih svlasnika zbog kojih ta stvar treba da pripadne tom svlasniku.

Ako se dioba stvari ima izvršiti njenom prodajom, prodaja će se dozvoliti i izvršiti po odredbama Zakona o izvršnom postupku.

Članak 167.

Rješenje o diobi sadrži: predmet, uvjete i način diobe, podatke o fizičkim dijelovima stvari i pravima koja su pripadala pojedinom svlasniku, kao i prava i obveze svlasnika utvrđene diobom.

Rješenjem o diobi sud će odlučiti i o načinu ostvarivanja služnosti i drugih stvarnih prava na dijelovima stvari koja je fizički podijeljena između svlasnika.

5. Uređenje meda

Članak 168.

U postupku uređenja meda sud uređuje među između susjednih nepokretnosti kad su međašnji znaci uništeni, oštećeni ili pomjereni.

Članak 169.

Prijedlog za uređenje meda između susjednih zemljišnih parcela može podnijeti svaki od vlasnika odnosno posjednika tih parcela, a kada je to zakonom određeno i ovlašteni organ.

Prijedlog sadrži podatke o vlasnicima odnosno posjednicima susjednih parcela, zemljišnim parcelama između kojih se meda uređuje, sa oznakama tih parcela iz zemljišnih i katastarskih knjiga, razloge zbog kojih se postupak pokreće, kao i vrijednost sporne međašnje površine.

Članak 170.

Po prijemu prijedloga sud može zakazati ročište u sudu na koje će pozvati sudionike radi pokušaja sporazumnog uređenja meda.

Ako sudionici ne postignu sporazum, sud će zakazati ročište na spornom mjestu na koje će, pored sudionika pozvati vještaka geodetske, odnosno druge odgovarajuće struke, a po potrebi i predložene svjedočoke.

Uz poziv za ročište sudionici se pozivaju da podnesu sve isprave, skice i druge dokaze od značaja za uređenje meda. U pozivu će se sudionici upozoriti na posljedice nedolaska na ročište.

Članak 171.

Ako predlagatelj ne dođe na ročište, a bio je uredno pozvan, ročište će se održati ukoliko to predloži i protivnik predlagatelja.

Ako nitko ne predloži i održavi avanje ročišta, smatraće se da je prijedlog povučen.

Članak 172.

Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost ne prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, sud će utvrditi medu na temelju jačeg prava, a ako to nije moguće na temelju poslednjeg mirnog posjeda. Ukoliko se spor ne može riješiti ni na ovaj način, sud će spornu međašnju površinu podjeliti po pravičnosti.

Ako sudionici predhodno o tome postignu sporazum sud mo e među urediti i na temelju va ečih katastarskih planova.

Sud mo e urediti među po jačem pravu bez obzira na vrijednost medašnje površine, ako sudionici o tome predhodno postignu sporazum.

Članak 173.

Ako među sudionicima postoji spor o medašnjoj površini čija vrijednost prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, a ne postignu sporazum u smislu stavka 3. članka 172. ovog zakona, sud će predlagatelja uputiti na parnicu i obustaviti će vanparnični postupak.

Članak 174.

Na ročisu za uredenje meda sud će na spornom mjestu utvrditi među između zemljišnjih parcela sudionika i obilje iti je trajnim i vidnim medašnjim znacima.

O radnjama poduzetim na ročisu za uredenje meda sastavlja se zapisnik u koji se unosi naročito: opis zatečenog stanja i sadr aijava sudionika, vještaka i svjedoka. Uz zapisnik se prila u skica zatečenog stanja i skica stanja uspostavljenog uredenjem meda.

Članak 175.

U rješenju o uredenju meda sud opisuje među između zemljišnjih parcela sudionika, pozivajući se na skicu uspostavljenog stanja koja je sastavni dio rješenja.

Članak 176.

Sud neće uredivati među na građavinskom zemljištu na kome ne postoji pravo vlasništva, osim u slučaju kad nije izvršena parcelizacija zemljišta po odredbama zakona kojim je regulirano prostorno uredenje.

V - UREĐENJE DRUGIH VANPARNIČNIH STVARI

1. Sastavljanje i ovjeravanje sadr ine isprava

Članak 177.

U postupku za sastavljanje ili ovjeravanje sadr ine isprave sud sastavlja i ovjerava ispravu kad je za nastanak prava ili punova nog pravnog posla potrebno postojanje javne isprave.

Sukladno odredbi stavka 1. ovog članka sastavlja se i sudske testament.

Članak 178.

Za sastavljanje ili ovjeravanje isprave mjesno je nadle an svaki stvarno nadle ni sud.

Ispravu sastavlja ili ovjerava sudac.

Članak 179.

Isprava se sastavlja u sudu, a van suda kada sudionik nije u mogućnosti da dode u sud ili kad za to postoje drugi opravdani razlozi.

Članak 180.

Prije sastavljanja isprave, sudac utvrđuje identitet predlagatelja.

Kad sudac ne poznaje predlagatelja osobno, njegov identitet utvrđuje javnom ispravom sa fotografijom ili izjavom svjedoka, čiji je identitet utvrđen javnim ispravama.

Članak 181.

Ako je predlagatelj nepismen ili nijem, ili slijep, ili ne poznaje jezik koji je u slu benoj upotrebi u sudu, sastavljanje isprave vrši se u prisustvu dva punoljetna svjedoka koje sudac osobno poznaje ili čiji je identitet utvrđio javnim ispravama sa fotografijom.

Članak 182.

Ako predlagatelj ne zna jezik na kome se sastavlja isprava, sudac će ispravu sastaviti uz učešće sudskega tumača.

Ako je predlagatelj gluonijem ili slijep, sudac će ispravu sastaviti uz učešće tumača koji se sa predlagateljem mo e sporazumjeti.

Članak 183.

Svjedoci pri sastavljanju isprava, mogu biti osobe koje su pismene i koje poznaju slu beni jezik i jezik predlagatelja, a ako je predlagatelj nijem i da se s njim mogu sporazumjeti.

Članak 184.

Kada utvrdi da postoje uvjeti iz članka 183. ovog zakona, sudac utvrđuje da li postoji slobodna volja da se zaključi pravni posao.

Sudac je du an da sudionicima objasni smisao pravnog posla, da im uka e na njegove posljedice i da ispiša da li je pravni posao dozvoljen, odnosno da nije u suprotnosti sa prinudnim propisima.

Članak 185.

Ako sudac utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti iz članka 184. ovog zakona rješenjem će odbiti da sastavi ispravu.

Članak 186.

O sastavljanju isprave sačinjava se zapisnik u koji se unosi i način na koji je utvrđen identitet sudionika, svjedoka i tumača koji su prisustvovali sastavljanju isprave.

Zapisnik potpisuju sudionici i svjedoci.

Uz zapisnik se prila e primjerak sastavljenje i potpisane isprave.

Članak 187.

Pri sastavljanju sudskega testamenta svjedoci ne mogu biti potomci zaostavatelja, njegovi usvojenici i njegovi potomci, njegovi preci zaključno s djedom i babom i njihovim potomcima prvog stupnja, njihovi srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena, bračni drugovi svih ovih osoba i bračni drug zaostavitelja.

Odredbe stavka 1. ovog članka shodno se primjenjuju i na sudske tumače.

Članak 188.

Kad sasluša zavještatelja, sudac će njegovu izjavu vjerno unijeti u zapisnik, po mogućnosti riječima zavještatelja, pazeci pri tome da volja zavještitelja bude jasno izra ena.

U zapisnik će se unijeti i sve okolnosti koje bi mogle biti va ne za punova nost testamenta.

Kad je to potrebno, sudac će zavještatelju objasniti propise koji ograničavaju zavještitelja u raspolažanju testamentom.

Članak 189.

Nakon što zavještatelj sam pročita zapisnik o sudsakom testamentu te izjavi da je njegova posljednja volja u svemu vjerno unijeta, sudac će ovo potvrditi na testamentu.

Članak 190.

Ako je testament sastavljen u prisustvu dva svjedoka zbog toga što zavještatelj ne zna da čita, sudac će mu pročitati testament, a potom će ga zavještatelj, pošto izjavi da je to njegov testament, u prisustvu svjedoka potpisati ili staviti na njega otisak prsta.

Ako zavještatelj ne poznaje jezik koji je u slu benoj upotrebi u sudu ili je nijem ili je gluhi, sudac će preko sudskega tumača pročitati testament, a zavještatelj će preko sudskega tumača izjaviti da je testament njegov.

Svjedoci će se potpisati na samom testamentu, a sudac će na testamentu potvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Članak 191.

Ako se zapisnik o sastavljanju testamenta sastoji od više listova, isti će se prošiti jemstvenikom i oba kraja jemstvenika zapečatiti sudskega pečatom.

Svaki list zapisnika zavještatelj će potpisati posebno ili na njemu staviti otisak prsta.

Na kraju zapisnika označit će se od koliko se listova sastoji testament.

Članak 192.

Ako je testament sastavljen u sudu na čijem području zavještatelj nema prebivalište, sud je du an da o tome odmah obavijestiti sud na čijem području zavještatelj ima prebivalište.

Članak 193.

Ako zavještatelj opozove svoj testament, na opozivanje testameta shodno će se primjeniti odredbe o sastavljanju testameta. Opozivanje testameta će se zabilje iti na testamentu koji se čuva u sudu.

Članak 194.

Sud vrši ovjeravanje sadr ine isprave kada je to zakonom određeno.

Ovjeravanje isprave vrši se na samoj ispravi potpisom sucu i stavljanjem pečata suda.

Po izvršenom ovjeravanju isprave, sud predaje učesnicima originalan primjerak ove isprave.

2. Čuvanje isprava

Članak 195.

Sud je du an primiti na čuvanje ispravu kad je zakonom za pojedine vrste isprava to izričito određeno ili kad je to potrebno radi osiguranja određenih imovinskih ili drugih prava.

Članak 196.

Isprava se mo e predati na čuvanje svakom stvarno nadle nom sudu, s tim što se identitet podnositelja isprave utvrđuje prema odredbama članka 180. stavak 2. ovog zakona.

Članak 197.

O prijemu isprave na čuvanje sud sastavlja zapisnik u koji se unosi način utvrđivanja identiteta podnositelja isprave, vrsta i naziv primljene isprave.

Primljena isprava će se staviti u poseban omot, zapečatiti i čuvati odvojeno od ostalih spisa.

Članak 198.

Kad sud prima na čuvanje testament koji nije sastavljen u sudu, zavještatelj ga predaje osobno u otvorenom ili zatvorenom omotu.

Kada se na čuvanje predaje otvoren testament, sudac će ga pročitati zavještatelju i ukazati na eventualne nedostatke zbog kojih testament ne bi bio punova an.

Članak 199.

Kada su svjedoci usmenog testamenta podnijeli sudu pismo koje sadr i volju zavještatelja, sud će prijem ovakvog pismena zapisnički utvrditi, staviti u poseban omot i zapečatiti.

Na način propisan u članku 198. ovog zakona, sud će postupiti i kad svjedoci usmenog testamenta dodu u sud da usmeno ponove izjavu zavještatelja.

Pri uzimanju izjave svedoka, sud će utvrditi izjavu volje zavještatelja i okolnosti od kojih ovisi punova nost usmenog testamenta.

Članak 200.

Nakon prijema isprave na čuvanje, sud će podnositelju isprave izdati potvrdu.

Članak 201.

Ako se isprava o testamentu, osim sudskega testamonta, preda na čuvanje sudu na čijem području zavještatelj nema prebivalište, sud je du an odmah o tome obavijestiti sud na čijem području zavještatelj ima prebivalište.

Članak 202.

Isprava koja se nalazi na čuvanju kod suda, vratit će se podnositoci isprave na njegov zahtjev ili njegovom punomoćniku koji ima ovjerenu punomoć za taj posao.

O vraćanju isprave sastaviti će se zapisnik u kome će se zapisati način utvrđivanja identiteta osoba kojoj se vraća isprava.

Ako se isprava vraća punomoćniku, punomoć se prila e zapisniku i zadr ava u spisu.

3. Sudski depozit

Članak 203.

U sudski depozit mogu se predati novac, papiri od vrijednosti i druge isprave koje se mogu unovčiti, plemeniti metali, dragocjenosti i drugi predmeti izrađeni od plemenitog metala, kad je to zakonom ili drugim propisom predviđeno.

Sud je du an da primi u depozit i druge predmete kad je zakonom određeno da du nik mo e kod suda polo iti za povjerioca stvar koju duguje.

Članak 204.

Predmeti iz članka 203. ovog zakona mogu se predati svakom stvarno nadle nom sudu.

Predmeti se predaju sudu u mjestu ispunjenja obveze, osim ako razlozi ekonomičnosti ili priroda posla zahtijevaju da se polo e u sudu u mjestu gdje se stvar nalazi, a mogu se predati i drugom sudu kad je to zakonom određeno.

Članak 205.

Prijedlog za predaju predmeta sadr i opis predmeta, vrijednost predmeta, razloge zbog kojih se predaje predmet, ime i prezime osobe u čiju korist se predmet predaje i uvjete pod kojima se predmet predaje.

Uz prijedlog mogu se predlo iti i odgovarajući dokazi.

Članak 206.

Sud će rješenjem odbiti prijedlog kad ocijeni da nisu ispunjeni uvjeti za prijem predmeta u depozit ili ako predlagatelj u roku od 15 dana ne predujmi troškove čuvanja.

Članak 207.

Ako sud ne odbije prijedlog, donijet će rješenja o prijemu predmeta ili novca u sudske depozite i odrediti način čuvanja.

Članak 208.

Kad je deponovanje izvršeno u korist određene osobe, sud će tu osobu pozvati da u roku od 15 dana primi predmet iz depozita ako ispuni određene uvjete za predaju.

Članak 209.

Ako je predmet depozita novac ili strana valuta, sud je du an da u roku od tri dana od dana prijema, novac, odnosno stranu valutu polo i na poseban račun kod zavoda za platni promet ili ovlaštene banke, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Plemenite metale, stvari izrađene od plemenitih metala i druge dragocjenosti, kao i papire od vrijednosti, sud će u roku od tri dana predati ovlaštenoj banci ukoliko posebnim propisom drugačije nije određeno.

Druge predmete koji se ne mogu čuvati u sudske depozite, sud će na prijedlog predlagatelja odrediti da se čuvaju u javnom skladištu ili dugoj pravnoj osobi koja se bavi čuvanjem stvari, a fizičkoj osobi samo u mjestu gdje se predmeti nalaze ako nema pravne osobe koja obavlja djelatnost uskladištenja.

Članak 210.

Prije donošenja rješenja o prijemu u depozit sud će nalo iti predlagatelju polaganje u depozit potrebnog predujma za troškove čuvanja i rukovanja takvim predmetima.

Prije predaje predmeta na čuvanje, sud će izvršiti popis i procjenu stvari i o tome sačiniti zapisnik u dovolnjem broju primjeraka.

Članak 211.

Ako osoba u čiju korist je predmet predat izjaviti da isti ne prima, sud će o tome izvestiti predlagatelja i zatražiti da se u određenom roku izjasni.

Ako osoba u čiju korist je primljen predmet u sudske depozite isti ne podigne u roku od 15 dana, sud će rješenjem pozvati predlagatelja da preuzme predmet.

Predmeti primljeni u depozit izdaju se na temelju rješenja suda koji je odredio prijem.

Članak 212.

Kad se u depozit predaju predmeti za koje predlagatelj ne zna kojoj osobama treba da se predaju ili ako ne zna koje od više deponiranih predmeta kome od više osobama treba da se predaju, sud će zakazati ročište i pozvati predlagatelja i sve zainteresirane osobe radi postizanja sporazuma kojim osobama pripada deponirani predmet.

Ako se uredno pozvane osobe ne odazovu na ročište ili među njima ne postigne sporazum, sud će ih rješenjem uputiti da u parnicu ostvaruju pravo na predmet primljen u depozitu. U rješenju će se odrediti i rok za pokretanje parnice, o čemu se obavještava deponent.

Ako se pokrene parnični postupak, sud će rješenjem prekinuti ovaj postupak, a ako se postupak ne pokrene sud će rješenjem pozvati predlagatelja da preuzme predmet iz depozita.

Članak 213.

Rješenje kojim se određuje izdavanje predmeta iz depozita sadrži i naročito: ime i prezime ovlaštenih osoba da preuzme predmet iz depozita, način, rok i uvjet za preuzimanje predmeta, kao i upozorenje na pravne posljedice ako predmet ne bude preuzet u roku u kome po zakonu zastarjeva pravo na njegovo izdavanje.

Rješenjem iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se i troškovi nastali u vezi sa čuvanjem i rukovanjem predmetima i ko je dužan da ih naknadi.

Članak 214.

Predmet iz depozita čuvar koga je sud odredio može izdati samo na temelju rješenja suda i na način kako je to u rješenju određeno.

Članak 215.

Ako osoba u čiju korist je predmet primljen u sudske depozite ili depođent, koji je uredno pozvan da preuzme predmet, isti ne podigne u roku od tri godine od dana prijema urednog poziva, sud će rješenjem utvrditi da je predmet postao država svojina, odnosno da pravo raspolažanja pripada općini na čijem se području nalazi sjedište suda.

Članak 216.

Predmet koji je na temelju pravomoćnog rješenja iz članka 215. ovog zakona postao država svojina, sud će predati općini na čijem se području nalazi sjedište suda.

O predaji predmeta iz stavka 1. ovog članka sastavit će se zapisnik.

4. Poništenje isprave

Članak 217.

U postupku za poništenje domaće isprave na kojoj se neposredno zasniva neko materijalno pravo i čije je posjedovanje nužno za ostvarivanje toga prava, proglašati će se da je isprava izgubila svoju vlastnost ako je ukradena, izgorjela ili na bilo koji način nestala ili uništena, osim ako zakonom nije zabranjeno poništenje takve isprave.

Pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka može se poništiti i isprava na kojoj se zasniva neko nematerijalno pravo, kad ne postoje podaci na temelju kojih nadležni organ može da izda duplikat te isprave.

Članak 218.

O prijedlogu za poništenje isprave koju je izdao organ uprave ili pravna osoba odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište izdavatelja isprave.

O prijedlogu za poništenje isprave, kad je u ispravi naznačeno mjesto ispunjenja obvezu, odlučuje sud na čijem se području nalazi mjesto ispunjenja obvezu.

Ako se o prijedlozima iz st. 1. i 2. ovog članka ne može odrediti nadležnost suda, o prijedlogu za poništenje isprave odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište, prebivalište ili boravište predlagatelja.

Članak 219.

Prijedlog za poništenje isprave može podnijeti svaka osoba koja je na temelju te isprave ovlaštena da ostvaruje neko pravo ili ima pravni interes da se nastala isprava poništi.

Prijedlog za poništenje isprave sadrži: vrstu isprave, firmu, naziv i sjedište ili ime i prezime i prebivalište izdavatelja isprave, iznos obvezu, mjesto i datum izdavanja isprave, mjesto ispunjanja obvezu, da li je isprava glasna na ime, ili na donosioca, ili po naredbi, činjenice iz kojih proizilazi da je predlagatelj ovlašten za podnošenje prijedloga, kao i podatke iz kojih proizilazi vjerovatnoća da je isprava nestala ili uništena.

Uz prijedlog se, ako postoji, prilaže i prijepis isprave.

Jednim prijedlogom može se zahtijevati i poništenje više isprava pod uvjetom da je mjesno nadležan isti sud.

Članak 220.

Ako prije predhodnom ispitivanju prijedloga iz članka 219. ovog zakona, sud utvrdi da nisu ispunjene predpostavke za pokretanje postupka, prijedlog će se rješenjem odbaciti.

Ako prijedlog ne odbaci, sud će naložiti izdavatelju isprave i povjeriocu da se u određenom roku izjasne da li je isprava čija je poništenje predložena i bila izdata i da li postoje i koje smetnje za sprovođenje postupka.

Članak 221.

Po prijemu izjašnjenja osobe iz stavka 2. članka 220. ovog zakona, sud će uglasom objaviti pokretanje postupka za poništenje isprave.

Oglas sadrži bitne sastojke isprave potrebne za njeno identificiranje, rok u kome se mogu podnijeti prijave ili prigovori protiv prijedloga (oglasni rok), poziv da se isprava počne i sudu ili izvješti sud o osobama i prebivalištu osobe koja drži ispravu, upozorenje da će se isprava sudske poništiti ako se u oglašnom roku sa ispravom ne prijaviti suda ili ne stavlji prigovor protiv prijedloga za poništenje isprave, upozorenje da nikako ne ovoj ispravi ne može ponovno ispuniti svoju obvezu, niti zamijeniti ili obnoviti ispravu, niti izdati nove kupone ili talone i da imatelj isprave ne smije prenijeti prava iz ove isprave.

Članak 222.

Oglas iz članka 221. ovog zakona dostaviti će se svim zainteresiranim osobama i objaviti na oglasnoj tabli suda i jedanput objaviti o trošku predlagatelja u "Službenim novinama Federacije BiH" ili na drugi odgovarajući način.

Oglasni rok teče od dana objavljivanja, a ako je oglas objavljen na oba načina iz stavka 1. ovog članka, oglasni rok teče od dana objavljivanja u glasilu u kojem je kasnije objavljen.

Članak 223.

Dužnik ne smije ispuniti obvezu iz isprave čije se poništenje traži, niti ispravu preinaciti, obnoviti ili prenijeti na drugu osobu ili za nju izdati nove kupone ili talone od momenta kad mu je

dostavljen oglas ili kad je na bilo koji način saznao za pokretanje postupka radi poništenja isprave.

Zabrana iz stavka 1. ovog članka traje sve dok rješenje o poništenju isprave ili o obustavi postupka ne postane pravomoćno.

Dužnik se može oslobođiti obveze samo ako iznos duga uplati na depozit suda.

Članak 224.

Dužnik je ovlašten da zadržati i ispravu čije se poništenje traži, ako mu bude podnesena radi ispunjenja obaveze ili ako je do nje došao na drugi način. Dužnik je obvezan da zadrži tenu ispravu odmah pred sudu kod kojeg se vodi postupak za poništenje, sa naznakom osobnog imena i adrese osobe koja mu je ispravu predala.

Članak 225.

Sud će obustviti postupak za poništenje isprave ako predlagatelj povuče prijedlog ili ako predlagatelj u roku koji odredi sud ne položi u sudski depozit potreban novčani iznos za objavljinje oglasa ili ako treća osoba podnese sudu ispravu ili doka u pred sudom postojanje isprave čije se poništenje predlaže.

Članak 226.

Prije donošenja rješenja sud je dužan obavijestiti predlagatelja o svakoj prijavi treće osobe i blagovremenosti te prijave.

Članak 227.

Kad sud utvrdi da su ispunjeni uvjeti za dalje vodenje postupka, a protekne oglasni rok, zakazat će ročište i pozvati predlagatelja, izdavatelja isprave, dužnika iz isprave i sve osobe koje su se prijavile sudu ili podnijele prigovore protiv prijedloga za poništenje isprave.

Članak 228.

Na temelju rezultata postupka sud donosi rješenje o poništenju isprave ili o odbijanju prijedloga.

Rješenje o poništenju isprave sadrži i podatke o izdavatelju isprave i predlagatelju, kao i bitne sastojke isprave uz označenje iznosa obaveze ako glasi na ispunjenje novčane obaveze.

Rješenje se dostavlja svim zainteresiranim osobama.

Članak 229.

Protiv rješenja kojim se prijedlog za poništenje isprave odobruje ili odbija ili postupak obustavlja, albu može izjaviti samo predlagatelj.

Protiv rješenja o poništenju isprave albu može izjaviti izdavatelj isprave i dužnik iz te isprave, kao i osobe ovlaštene na temelju isprave, ako nije predlagatelj.

Članak 230.

Pravomoćno rješenje kojim se isprava poništava zamjenjuje poništenu ispravu, dok se ne izda nova isprava.

Na temelju pravomoćnog rješenja o poništenju isprave, predlagatelj može od dužnika zahtjevati ostvarivanje svih prava koja proističu iz te isprave ili mu na temelju nje pripadaju, a može zahtjevati i da mu se o njegovom trošku izda nova isprava uz predaju rješenja o poništenju.

VI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 231.

Ako je prije početka primjene ovog zakona doneseno prvo-stupanjsko rješenje kojim se postupak pred prvostupanjskim sudom okončava dalji postupak sprovest će se po odredbama ovog zakona.

Članak 232.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o vanparničnom postupku ("Službeni list SR BiH", broj 10/89) i drugi zakoni o vanparničnom postupku koji se primjenjuju na teritoriju Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

juju na teritoriju Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 233.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljinjanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Mariofil Ljubić, v. r.

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Enver Kreso, v. r.

14

Na temelju poglavlja IV Odjeljak B, članka 7a Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ O PROGLAŠENJU ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA

Proglasjava se Zakon o upravnim sporovima koji je usvojen Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma održanoj 29. listopada/oktobra 1997. godine i na sjednici Doma naroda održanoj 4. prosinca/decembra 1997. godine.

Broj 01-9/98
8. januara/siječnja 1998. godine
Sarajevo

Predsjednik
Federacije BiH,
prof. dr Ejup Ganić, s. r.

ZAKON O UPRAVNIM SPOROVIMA

I - OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Radi ostvarivanja sudske zaštite prava građana, poduzeća (društava), ustanova i drugih pravnih osoba (u daljem tekstu: pravne osobe) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), kantonu - upaniji, gradu i općini, i radi osiguranja zakonitosti, sudovi u upravnim sporovima odlučuju o zakonitosti akata kojima organi uprave i službe za upravu u općini i gradu (u daljem tekstu: služba za upravu), odnosno poduzeća (društvo), ustanove i druge pravne osobe koje imaju javne ovlasti (u daljem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) rješavaju o pravima i obvezama građana i pravnih osoba u pojedinačnim upravnim stvarima.

Članak 2.

Pravo pokretanja upravnog sporu ima građanin ili pravna osoba ako smatra da joj je upravnim aktom povrijedeno kakvo pravo ili neposredni osobni interes zasnovan na zakonu.

Organ uprave, služba za upravu, poslovna jedinica poduzeća (društva), naselje ili grupa osoba i sl., iako nemaju svojstvo pravne osobe, mogu pokrenuti upravni spor ako mogu biti nosioci prava i obveza o kojima se rješavalo u upravnom postupku.

Ako je upravnim aktom povrijeden zakon u korist pravne osobe ili građanina, upravni spor može pokrenuti nadležni tužitelj ili drugi zakonom ovlašteni organ.

U slučaju iz stavka 3. ovog članka svi organi uprave, službe za upravu i pravne osobe dužne su da o takvim aktima, kad je u njih saznanju, obavijeste nadležne nogometne tužitelje ili drugi zakonom ovlašteni organ.

Upravni spor može pokrenuti i nadležni pravobranitelj kad je upravnim aktom povrijeden zakon na štetu Federacije, kantona - upanije, grada ili općine koju on po zakonu zastupa i u drugim slučajevima određenim zakonom.